

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Disputatio I. De Dei Essentia, Existentia, & Vnitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

DISPUTATIO I.

De DEI Essentia, Existentia, & Unitate.

Ordinariè prius quæritur An sit res? postea quid sit: unde etiam prius quærendum esset. An sit DEUS? & consequenter. Quid sit? Quia tamen in methodo metaphysica, prius disputatur de Essentia, quam de Existentia, ideo & nos prius de DEI Essentia disputabimus.

QUÆSTIO I.

Quid DEVS?

Quid nominis DEUS? nec Christianis, nec Atheis explicandum, non illis: norunt enim quid credant; nempe ens supremum. Non his: quia sciunt quid negent, negando DEUM. Quid autem rei sit DEUS? in hoc stat difficultas. Quid veniat in DEO nomine primò essentialis conceptus? Antequam nos disputatio- ni committamus.

PREMITTO I. *Quid veniat nomine primò essentialis conceptus? & dico venire formalizatione nostra primò in ente reperibilem, quæ sit radix cæterarum perfectionum.* Debet esse prima: si enim non sit prima, sed detur alia, illa prior, & erit illa formalitas primò essentialis conceptus, & non erit; erit quidem ut supponitur, non erit autem; quia illa dabitur prior; cum tamen primò, non detur prius.

Unde Inferitur non debere esse illam formalitatem negativam, Ratio est. Quia negatio semper supponit in ente aliquid positivum: debet enim esse id, quod negat aliud. Immo hoc ipso illud ens non esset positivum, sed negativum primò essentialiter negatione staret. Per hoc tamen non nego; quod aliquid positivum explicari possit per terminos negativos, sicut & negatio lucis, explicatur per significationem positivam tenebrarum; sed tantum nego formalitatem obiectivè spectatam, si sit negativa, posse primò essentialiter esse enti positivo.

Inferitur rursus, non debere esse aliquid relativum, quia relativa non sunt prima, ex communicatione: absolutum enim, prius est relativo. Quod fusiùs probatum est in Logica, agendo, An Relationes transcendentales sint de primò essentiali conceptu absolutorum?

Rursus ad inveniendi talem conceptum necesse est invenire formalitatem, quæ sit radix cæterarum perfectionum, earumque quodam modo principium. Primum enim & principium pro eodem sumit Arist. i. Post. textu 5. *Principium verò illud, inquit, esse dicimus, quod non potest aliud esse, quo posterius aliquid esse, aut fieri natum est.* Unde & illud est axioma, Primum in aliquo genere, est principium reliquorum. Et certè primum condistincte ab uno acceptum, semper importat, & deposcit post se, secundum. Ergo si non sit secundum re, deposcet secundum post se ratione, quod secundum post se ratione, non apparet, qui aliter fiat, quam præsupponendo prius se, per modum radices. Utramque hanc formalitatem videtur innuisse Arist. 7. Metaph. textu 11. Ex his autem duabus formalitatibus sequitur, quod illa formalitas sit primò distinctiva entis à reliquis: quia enim ipsum esse, est distinctivum, sicut illa formalitate res primò est, ita & primò distinguitur.

DICES 1. Non esse de ratione primò essentialis conceptus, ut faciat primò differre: nam si daretur compositum ex materia specie distincta, illa materia esset primò distinctiva, & tamen illa materia, non esset adæquatè natura, sed forma, compleret etiam illam naturam.

RESPOND. Secundum mox dicenda illam materiam esse quidem primò, sed non adæquatè distinctivam, ita ut ratio primò adæquatè distinguens in genere physico, debeat desumi ab utraque parte.

DICES 2. Ex Martinon d. 3. n. 60. Licet id quod aliud præsupponit non possit esse de essentia ejus, quod præsupponit, potest tamen esse de essentia tertii ex utroque compositi: ergo primò essentialis conceptus non debet esse, quid præsuppositum à reliquis.

RESPONDETUR. Si in se ipsa illa formalitas non sit prima, non potest etiam in composito esse prima licet spectet ad essentiam rei.

DICES 3. Quamvis forma materialis substantialis præsupponat materiam, ex illaque educatur, ambæ tamen sunt de essentia compositi, & tamen forma materialis præsupponit materiam.

R. P.
J. H. MŁOD
ZIANOWSKI
Tłm. de Z.
D. VI

riam. Ergo de ratione primo essentialis formalitatis, non est ly: non supponere prius se.

RESPONDETUR. Præsupponi quidem à forma materiali materiam in hoc sensu, quia scilicet agens naturale non potest educere formam, nisi ex præsupposita materia; non præsupponitur tamen materia à forma materiali, tanquam id, in quo tanquā radice præcontineatur.

Quid autem sit præcontineri in alio tanquam radice versat ingenia Scholasticorum. Non referendo, nec impugnando aliorum sententias, res ita explicari possit.

Plures sunt modi continentie in alio tanquam radice: nam aliqua continentur in alio tanquam radice, hoc est principio effectivo physice; sic v. g. effectus continetur radicaliter in causa. Rursus continetur unum in alio non nisi secundum vim quandam emanandi, quæ stat in producendo, vel physice, vel metaphysice aliquid tanquam perfectionem sui, cum intentione redigendi se ipsum in statum perfectum. Esse ergo in alio tanquam in radice, est esse hoc, ab alio, vel physice, vel metaphysice, & sic intellectivum, est radix volitivi: quia scilicet ex se emanat volitivum tanquam perfectionem suam, ut scilicet sibi proponenti objectum amabile, subserviat appetendo: jam autem materia non emanat formam ratione nostra, nec producit, vel emanat physice. Porro inter producere & emanare physice, hæc est differentia: quia ea, quæ producuntur physice effectivè, censentur non esse bonum producentis, sed bonum producti, nec ad illud procedit connaturaliter principium, nisi jam in suo esse plenè constitutum; jam autem quæ emanantur physice, vel metaphysice, producuntur in bonum ipsius emanantis, proceduntque ab illo, nondum plenè in suo esse constituto: qua ratione emanat ignis calorem, aqua frigus, &c. quem calorem v. g. antequam emanet ex se ignis, non intelligitur esse in suo esse perfectus, sic etiam intellectivum exigit volitivum, quod antequam intelligatur emanare, non censetur esse constitutum in statu perfecto, versandi circa bonum, quod sibi proponit.

Ad id nihilominus quamvis hæc duo contineri in radice, & contineri eminenter confundi soleant, non debent nihilominus confundi: quia ratio eminentie quæ talis, non importat vim principiandi, sicut importat ratio radice, & ita v. g. continentur eminenter duo imperiales in aureo, hoc est habentur excellentiori modo, neque tamen producit ex se aureus, aut emanat binum imperialem. Ea autem quæ urget idem instantiā ductā à beatitudine non faciunt nobis difficultatem; quia in materiis Ethicis ostensum est, beatitudinem radicaliter stare, in sola intellectione.

PRÆMITTO 2. *Difficilius esse in nomine*

primo essentialis conceptus venire debeat sola differentia? an vero etiam ipsum genus, quod ad definitionem essentialem illius rei assumi debet? & quidem venire solam differentiam communis fert persuasio. Oppositum tamen sentendum est: tum quia si aliquis adferat definitionem rigorosam rei, censetur adferre primo essentialem conceptum, & tamen definitio non stat solā differentia. Tum quia de ratione primo essentialis conceptus est, ut sit radix cæterorum omnium prædicatorum; non apparet autem, quid differentia, sit radix generis.

Neque inde sequetur, quod pro primo essentiali conceptu rerum omnium debeat poni Ens, quia hic attenditur ad primitatem non utcumque, sed ad primitatem, quæ simul sit exigentia reliquarum formalitatum. Ens autem, non dicit talem exigentiam in homine, dicit autem tales exigentias animal. Denique primo essentiali constitutum hominis v. g. vel exigit non nisi aliquas perfectiones, vel omnes? si tantum aliquas, cur potius has quam illas? & si non est radix, quæ illas deposcit, ergo non sunt debite homini v. g. poteritque esse sine illis homo, quod si primo essentialis conceptus debet deponere omnes perfectiones, illa exigentia non est penes differentiam solū, ut dictum est.

Neque valet si dicas nomine primo essentialis conceptus venire formalitatem distinctivam ab aliis, quod tamen non competit generi: quia homo v. g. magis distinguitur animalitate ab Angelo, quam rationalitate, unde in suo genere etiam per prædicatum genericum ultimum habetur ratio differendi, licet diverso modo sit etiam ratio conveniendi. Unde constat ex utraque formalitate eriri primo essentialis conceptus.

PRÆMITTO 3. *Etiam in DEO posse reperiri talem conceptum.* Tum quia non repugnat id ex parte ipsius objecti, nec repugnat ex parte ipsius potentie, alias potentis noscere, primo essentialia. Tum quia, cum dentur in DEO aliqua prædicata, quorum unum præsupponitur in alio, & sic v. g. ubiquitas DEI supponit illius immensitatem, providentia Intellectum & Voluntatem; cur non etiam poterit ratione nostra inveniri formalitas omnium prima, & radix præsupposita à reliquis omnibus formalitatibus? Tum quia de Divinis discurrendum est seclusis imperfectionibus, proportionatè ad creatura; in creatis autem sine ulla imperfectione reperitur primò essentialis conceptus. Neque valet si dicas. Non posse dici, quod aliquod præcontentum formaliter sit in DEO, & tamen radicaliter contentum, non inquam valet, quia radicalis contentia, & exigentia, erit per ordinem ad posteros conceptus, in re autem, formaliter incurrunt Deo; illæ perfectiones.

DIFFI.

DIFFICULTAS I.

Quid non sit primò essentialis conceptus DEI?

Plures sunt hac in re sententiæ, magis notabiles expedit hic attingere, sit

Punctum Difficultatis 1.

An quicquid DEVS continet, ingrediatur dictum conceptum?

DICENDUM EST. Conceptum primò essentialis Dei, non esse ipsam essentiam, & omnia eius attributa. Est contra Suarez, Valentia, Granado, & post illos Martinon. d. 3. n. 51. & Quirós d. 17. n. 35. sed eam tenet Vasquez, Falsolus, Arriaga, & alii.

PROBATUR 1. Quia si de primo essentiali conceptu Dei, prout hic de illo, forent etiam attributa, hoc ipso non forent attributa: quia de ratione attributi est, ut ex vi nominis constet, attribui, sed illa attributa non attribuerentur: quæ enim? An attribuerentur ad seipsa, vel ad aliud alie? Non ad seipsa: quia nihil ad seipsum attribuitur, sicut nec ad seipsum refertur. Si autem ad aliud attribuerentur; Quæro, an attribuerentur ad aliud extra primo essentialem illum conceptum, vel ad aliud intra eundem primo essentialem conceptum? si ad aliud extra illum essentialem conceptum, ergo non est attributum illius Essentiæ, sed aliud extra illam Essentiam; si autem ad aliud intra eundem primo essentialem conceptum, ergo dividis illum primo essentialem conceptum, in eam partem ad quam aliquæ attribuantur, & in illam, quæ attribuitur, ergo illa posterior pars, & erit primo essentialis, & non erit: Erit quidem ut supponitur; non erit autem, tum quia supponit prius se, nempe id ad quod attribuitur. Tum quia, unum respectu alius, habebit se per modum radicis, & exigivi, radix autem est prior. Tum quia ly ad aliud importatum in relatione dicit prioritatem, unde terminus prior est relatione, ergo & id, ad quod aliud attribuitur, erit prius, quam id quod attribuitur.

PROBATUR 2. Quia possumus Divinam Essentiam concipere, secundum se non attinendo perfectiones illius, ut suppono ex materia de præcisionibus, quo supposito. Quæro ut in illo objecto sic concepto, potest cum fundamento in re concipi exigentia, secundum quam deponat sibi illas perfectiones, & ipsa à nullo alio priori deponatur: vel non potest concipi? Si potest, habetur intentum, nempe aliquam formalitatem esse primam in Deo, non o-mnes. Si non potest, cur non? & si exigantur à Deo, nec potest illis carere Deus, quomodo non tunc exigentia earundem?

CONFIRMATUR. Ratio Substantiæ in natura prior est aliis perfectionibus, quamvis

illæ concipiantur identificate realiter illi Substantiæ, ergo etiam prior erit in Deo primo essentialis conceptus Dei, præ ejus attributis. Probatur Consequentia, quia quod sit prior in creatura, vel habet illam prioritatem ex natura sua metaphysicè spectata, vel ex prædicato & adjuncto creatæ? Si ex natura sua metaphysicè spectata, ergo hoc illi ubique competet: nam prædicata rei metaphysicè spectata ubique competunt rei itidem metaphysicè spectatæ: Si autem id habet ex adjuncto rationis creatæ, contra erit. Tum, quia in illo conceptu potest adhuc præscindi formalitas creatæ, & tamen adhuc considerari exigentia reliquarum, præcipue cum illa radix in Deo possit concipi, tanquam ex gitiva omnium omnino perfectionum Divinarum, quæ supponuntur infinitæ. Tum, quia ratio Creatæ non plus importat, quam prædicatum Entis ab alio; non importat autem ullam exigentiam in Objecto, ut concipiatur tanquam prius. Tum, quia redit argumentum, ratio Entis ab alio, non impedit, sed juvat, ut Substantia concipiatur prior aliis perfectionibus, ergo & ratio Entis à se, idem faciet, præcipue cum illa radix possit esse exigentia immediata, vel mediata omnium perfectionum Divinarum.

RESPONDET MARTINON. Essentiam Divinam non esse concipiendam cum limitatione consimili rebus creatis, sed potius, ut suo ambitu complectentem quicquid est formaliter, aut eminenter in Deo; qui modus concipiendi longè perfectior est, dignificatq; essentiam Divinam; subdit tamen, quod inadæquatè, & confusè concepta Divina Essentia bene possit concipi secundum rationem Entis à se, aut aliam similem.

CONTRA. Quia non concipitur Essentia Divina cum limitatione consimili rebus creatis, si concipiatur tanquam radix omnium perfectionum, præcipue cum de hoc ipso quærat, quare cum ista amplitudine secundum rationem primo essentialem concipi debeat? Tum, quia si dicit, posse concipi inadæquatè Essentiam Divinam, secundum aliquam rationem priorem, cur illa non erit primò essentialis conceptus? Tum, quia cum ille modus concipiendi omnes simul perfectiones pro primo essentiali, sit difformis exigentiæ Objecti, non reddit digniorem, aut perfectiorem Essentiam Divinam; immo digniorem evadet, si ostendatur in Deitate, exigentia totius illius perfectionis.

PROBATUR 3. Quia si de primo essentiali conceptu Deitatis sint æqualiter omnes perfectiones Divinæ, difficile soluti redditur, quomodo Filius ex vi suæ processions non habeat æque sibi communicatam intellectionem atque volitionem Divinam, consequenter quod ex vi processions Filius, sit Filius, & item Filius sit etiam Spiritus Sanctus; Filius quidem ob communicatum ex vi processions intelligere Divinum, Spiritus autem Sanctus, ob communicatum ex vi processions velle Divinum.

B

NEQUE

R. P.
H. MŁOD
Zianowski
Tom. I. et Z.
D. VI

NEQUE valet, si dicas: Ad constituendum Spiritum Sanctum non solum requiri, ut habeat rationem voluntatis primo, & per se communicatam, sed etiam requiri, ne habeat communicatum primo, & per se intelligere Divinum, non inquam dicas; Quia ex hoc sequitur utraq; pars contradictionis, nempe Filium ita esse Filium, ut simul non sit Spiritus Sanctus; & simul ita esse Filium, ut sit Spiritus Sanctus: sicut si homo haberet constitutum leonis, quod est esse rugibile, quantumvis per te non intelligeretur habere negationem rationalitatis, adhuc ille homo verè esset & leo & homo: Ergo etiam Filius verè erit Spiritus Sanctus, & simul Filius, quamvis non dicat per te negationem communicati sibi vi processionis intelligere Divini, si illi communicatur ex vi processionis, etiam velle Divinum.

OBJICI? 1. Martinon in oppositum Authoritates S. Thomæ hic q. 13. a. 6. & q. 6. a. 3. Deinde S. Augustini Lib. 15. de Trin. c. 5. lib. de Con. veræ vitæ c. 7. Rursus Anselmi in Monol. c. 5. Damasc. lib. 1. de Fide c. 12.

RESPONDETUR. Pro nobis esse clarè Auth. inter alios Basilii lib. 1. contra Eud. *Ridiculum*, inquit, est dicere Providentiam, & quamcumq; Dei actionem esse ipsam ejus Essentiam. Ad Auth. variè responderi potest, inprimis concedendo illas, ut sonant; quia tantum damnant hanc propositionem, quod Justitia Dei non sit ejus Essentia, sed non agunt quidquam de primæ essentiali conceptu. Deinde illæ Authoritates procedunt de identitate reali omnium perfectionum, de qua sola, contra errores, erant tum temporis solliciti Patres, relinquendo aliis modos concipiendæ Essentia, secundum rationes Metaphysicas. Item dici potest, dicta illa SS. PP. procedere de Essentia adæquate spectata, non autem de Essentia inadæquate sumpta.

Adverti debet, quod plurimis suis locutionibus voluerunt SS. PP. ostendere distinctionem in modo habendi, v. g. Justitiam, conveniens Deo, & qui conveniat nobis: paritas enim in hoc stat, quod & Deus, & homo, sit, & dicatur justus: sed in hoc est diversitas: quia de Deo potest dici Justitia, misericordia &c. in abstracto, de homine non dicitur. Quod autem de Deo dicatur, id non habetur præcisè ex eo titulo, quod in re justitia sit Essentia Dei: nam etiam in re animalitas est homo, & tamen de homine in abstracto, dici non potest. Sumitur itaque, modus hic dicendi ex eo, quod prædicatum debeat se accommodare conditioni subjecti, hinc si subjectum sit potentiale, prædicata de illo, per modum actus non possunt significari, & sic quia homo habet se non per modum actus, sed per modum potentia, sit, ut prædicata de illo, etiam essentialia, in abstracto non dicantur: Contra autem cum subjectum Deus, de quo Justitia prædicari debet, sit actus purus, sit ut de illo essentialia illius, non tantum in concreto, qui modus si-

gnificat, v. g. Deum habentem justitiam, sed etiam in abstracto, dicantur, conformando modum prædicati, modo habendi se subjecti.

Sed hic adhuc restat explicare, quomodo de Deo in quid Justitia dicatur? Porro dupliciter aliquid potest dici de subjecto in quid, 1. Accipiendo physicè subjectum & prædicando de illo prædicata secundum quod physicè illi competunt; ita ut modus prædicandi sit conformis modo essendi. 2. Accipiendo physicè subjectum, & prædicando de illo prædicata, prout subsunt nostris conceptibus, ita ut id quidem prædicetur quod inest, sed non eo modo quo inest. Uterque hic modus prædicandi, ex Logici colligitur, atque ita quando de Deo, prædicatur justitia in abstracto, vel in concreto, nihilominus tamen in quid, prædicatur de Deo sumpta justitia, prout est à parte rei, si autem prædicetur justitia de Deo, quæ illi inest, non tamen eo modo quo illi inest, sed prout subest nostris conceptibus prædicatur de Deo per modum proprietatis; ad eum modum, quo si prædicetur risibile de homine prout illi inest, prædicabitur in quid: prout enim inest, est ipsa Essentia hominis. Quia tamen hoc prædicatum risibile, non solet prædicari quomodo inest, non solet etiam prædicari in quid. Immo hoc ipso, quia prædicatur tanquam universale, non prædicatur de homine, quo modo inest: Justitia autem de Deo, ut ei competit, seu ut divina, dum prædicatur, non prædicatur ut universalis, consequenter, & eo modo quo inest. Hoc autem ipsum deponcebat excellentia entitatis Divinæ, ut ejus modo essendi, accommodaret sese modus prædicandi: præcipue respiciendo phrasas SS. PP. & conditionem ipsius subjecti prædicationis, quod subjectum est actus purus, ut supra dictum est.

OBJICI? 2. Idem. Argumentum cuius fundamentum desumit ex S. Bernardo 1. 6. h. de Conf. ad Eug. c. 7. Essentia Divina quam perfectissimè potest, concipienda est, perfectius autem concipitur, si intelligatur includere omnes perfectiones simpliciter simplices formaliter, & reliquas eminenter, ergo tali modo concipienda est.

RESPONDETUR 1. Retorquendo argumentum, quia sequeretur inadæquate non posse concipi Essentiam Divinam sine attributis, cujus conceptus legitimitatem agnoscit ipsemet Martinon.

RESPONDETUR 2. Essentiam Divinam adæquate sumptam, & modo, quo est à parte rei, acceptam includere omnes perfectiones: licet inadæquate accepta, & prædicando id quod inest, non eo tamen modo quo inest, possit concipi, sine descripta inclusionem perfectionum.

Explicatur distinctio. Quamvis ut vera sit cognitio, debeat concipi res secundum id quod est, non tamen semper debet concipi eo modo, quo est; alias nulla dabitur prædicatio universalis.

salis, si res semper eo modo concipi debet, prout est, quia prout est, semper est singularis. Porro, quando res concipitur adæquate, concipitur & id quod est, & eo modo quo est, atque ita, si concipitur & rationalitas, & fluens ex illa admirabilis, & ex hac fluens risibilitas, concipitur res quæ est, & eo modo quo est, adeoque adæquate; Quando autem concipitur res inadæquate, concipitur quidem quod inest, sed non eo modo quo inest; & sic concipitur inadæquate homo, secundum quod concipitur, ut animal præcolum à rationalitate, vel rationale præcolum ab admirativitate &c. Ita etiam quando concipitur adæquate DEUS; concipitur & id quod est, & eo modo quo est, adeoque cum omnibus suis perfectionibus. Cæterum inadæquate concepta Divinitas non est necesse, ut concipiatur cum omnibus illis perfectionibus, immo si cum illis concipiatur, hoc ipso inadæquate non concipitur. Jam vero ad formandum primo essentiali conceptum DEI (immo & aliorum Entium) debet concipi Essentia inadæquate: quia si concipitur adæquate, & salvabitur tunc ratio conceptus primo essentialis, & non salvabitur; salvabitur quidem, ut supponitur, non salvabitur autem; quia non ostenditur formalitas, quæ sit prima, quæ alia sit posteriores, adeoque quæ sit primo essentialis conceptus. Quod si ad primo essentiali conceptum requiritur rem inadæquate concipi, hoc ipso in conceptu primo essentiali Deitatis omnes perfectiones concipi non debent, quia alias jam conciperetur Essentia Divina adæquate.

RESPONDETUR 3. Essentiam Divinam quam perfectissime fieri potest, concipiendam esse sub formalitate Essentiæ, & salva formalitate conceptus primo essentialis; non salvaretur autem formalitas primo essentialis conceptus, si etiam attributa essent de primo essentiali conceptu, quæ distinctio sic explicatur: Possumus dupliciter concipere essentiam Divinam; in primo salva formalitate primo essentialis conceptus; & non salva, non salvatur formalitas primo essentialis conceptus in DEO, quando concipiuntur omnes simul perfectiones: nulla enim tunc habebitur rationem secundæ, adeoque necesse ratio primo essentialis conceptus. 2. Potest concipi Essentia, salva formalitate primo essentialis conceptus, quando scilicet concipitur ali-quod per modum radicis & emanantis; & alia ut emanata, & radicata. Quia vero quando concipiuntur omnes perfectiones simplices, concipitur Essentia Divina secundum omnia identificata, scilicet Deo fit, ut tunc concipiatur Essentia non salva formalitate primo essentialis conceptus, concipienda salva hac formalitate, si aliquid in illa concipitur per modum radicis, & alia ut de-bita illi radici, adeoque non concipiendo omnes simul formalitates, ipsa autem radix non debet concipi formaliter ut radix, adeoque res pectivè

ad attributa, sed non nisi tanquam radix materia-liter. Hac autem distinctione responderi debet ad secundum Argumentum Quiros, quod ipse appellat principale.

OBJICIT 3. Idem, accipiendo pro argumenti principio, quod scilicet DEUS sit infinitus in perfectione; & inde sic arguit. Essentia Divina est formaliter Ens infinitum simpliciter, & illimitatum in omni genere perfectionis: talis enim Essentia possibilis est, & non potest ostendi implicare contradictionem; illa autem non potest esse alia quam Divina, quæ debet esse perfectissima, ergo in suo formali conceptu continet omnes perfectiones simpliciter simplices, & reliquas eminenter.

RESPONSUM est, id verum esse de Essentia Divina adæquate sumpta, non verò de Essentia inadæquate. Rursus essentiam Divinam esse formaliter Ens infinitum, sed infinitate quæ salvet primo essentiali conceptum, non verò infinitate, quæ non salvet; salvabitur autem hæc infinitas concepta Essentiâ, tanquam radice totius infinitatis, & in quantum in re, Essentia Divina, est infinita.

INSTAT idem 1. Essentia Divina non solum est simpliciter infinita, & formaliter perfecta, sed etiam per se præcisè est perfectio infinita simpliciter, ergo includere debet intrinsecè, & quidditative perfectiones attributales.

RESPONSUM jam est, dicta esse vera de Essentia Divina adæquate sumpta, & quod illa præcisè sumpta sit infinita radicaliter & exigitive, non alio modo.

INSTAT 2. Nemo negat, esse Deo essentialia attributa illa, quæ sunt similia attributis essentialibus Substantiarum creaturarum, ut esse Ens, esse Substantiam intellectualem &c. hæc autem omnia quæ Deo & creatis substantiis genericè quodammodo communia sunt, debent contrahi per differentiam essentiali, per quâ Divina Essentia integrè constituitur, & distinguatur ab aliis; Hæc autem differentia DEI in hoc stat, quod cætera sint Entia per participationem, DEUS verò sit Ens per Essentiam, quod creaturæ sint simpliciter finitæ, & limitatæ ad certum genus Entis; DEUS autem sit substantia infinita in omni genere.

RESPONDETUR. Concedendo, neminem negare attributa esse de Essentia DEI; sed nego, neminem negare illa esse primo essentialia. Concedo item Deum esse simpliciter infinitum in re, nego primo, essentialiter dicere istam infinitatem, sed quod illam dicat non nisi adæquate conceptus; de cætero autem infinitatem, non nisi radicaliter dicet.

Solvuntur reliquæ Objectiones.

OBJICIT 4. Quiros. Perfectio volitionis etiam ratione nostra potest esse de constitutivo formali Essentiæ; at Essentia Dei concludit etiam

R. P.
H. MŁOD
ZIANOWSKI
Tomek Z.
D. VI

etiam ratione nostra, pro constitutivo formali, omnem perfectionem repugnantem intrare in lineam Essentiae, seu de constitutivo formali illius, ergo perfectio volitionis, est etiam ratione nostra, de Essentia DEI.

RESPONDETUR hoc argumentum non esse categoricè dispositum. Deinde habet propositionem aliquam difficilem, quomodo enim quod repugnat intrare in lineam essentiae, potest esse de constitutivo essentiae Divinae? forte typi error omisit *Ly Non*: Directè autem ad propositiones ex dictis responderi debet, in primis concedendo totum: quia non agit de primo Essentiali, & primo constitutivo formaliter; in re enim volitio, quod sit Essentia DEI, non negatur. Rursus ad illam propositionem Essentia DEI includit omnem perfectionem responsum jam est, Verum id esse de Essentia adæquatè sumpta; cæteroqui, quod non nisi radicaliter, includat omnem perfectionem. Quomodo autem cum hoc stet, quod Essentia Divina sit nihilominus talis, quā nihil perfectius cogitari potest, dictum est supra.

INSTAT IDEM. Non est contra conceptum Essentiae, quod comprehendat plures perfectiones, quamvis proprias rei, & distinctivas; & ita Essentia hominis coalescit ex virtute discursiva in rebus abstractissimis, & ex discursiva in minus abstractis, alia etiam est potentia ad apprehensiones, alia ad præmissas, alia ad actum Conclusionis: habent enim hæc similem primitivam, atque Intellectivum respectu volitivi. Materia cœli est prior forma cœli. Cor & cerebrum reliquis membris viventis. Sol prior est homine; & tamen per primum constituitur homo, per secundum cœlum, per tertium vivens; sol, homo, & reliqua constituunt universum, ergo potest aliquid supponere se prius, & tamen etiam illud posterius, potest complere primo essentiali conceptum. Universaliterque id omne intrat essentiam rei, quod est de principali consideratione illius, qualia possunt esse etiam non prima.

RESPONDETUR. Dupliciter potest aliquid unum, esse posterius alio. Posterius est quia supponit ante se sui exigivum radicale; hæc posterioritas facit, ne illud posterius, sit primo essentiali, propter rationes in præmissis adlatas. Alia autem est posterioritas alicujus ratione præsuppositionis, ordinis, situs &c. hæc posterioritas non officit: quia illud prius & posterius, simul sumpta, possunt esse radix reliquarum omnium perfectionum. Quia ergo v.g. Omnipotentia supponit in DEO, aliud tanquam radicem, sit ut non sit primo essentialis: è contra quia forma, non supponit materiam tanquam radicem sui, ut dictum supra: rursus quia partes habent inter se solam primitivam ordinis, ideo hæc adhuc possunt intrare, primo essentiali conceptum & illativa, quia supponit enuntiativam,

enuntiativa apprehensivam, apprehensiva rationale, sit, ut solum rationale sit primo essentiali. Exemplum illud de universo non concludit, nam hic agitur de primo essentiali conceptu Essentiae alicujus, non aggregati, ut ita dicam, per accidens, in quo ipsa ratio aggregati, non patitur formalitatem, unius radicis.

Ex quo ulterius inferes. Quale posterius possit esse de principali consideratione alicujus Essentiae.

OBICIT 5. Idem. Quidditas, & conceptus Sapientiae Divinae, quia est optima, debet includere non solum eminenter, sed etiam formaliter omnem scientiam, similiter in Omnipotentia includuntur omnes potentiae ponendi res, ergo idem dicendum de Essentia, quod debeat includere omnem perfectionem.

RESPONDETUR. Adæquatè conceptam scientiā Divinam includere formaliter omnem scientiam, secus sentiendum de omniscientia in adæquatè accepta: jam autem primo essentialis conceptus Essentiae Divinae, est conceptus Essentiae inadæquatus. Deinde, cum unus actus scientiae, respectu alius actus scientiae, posse item unum producere, respectu, alius posse producere, cum inquam, non comparentur tanquam attributum; unum non debet habere rationem prioris respectu alius; secus hic.

INSTAT. Idem. Significatum formalissimum DEI exprimit pluralitatem perfectionum; sed ubi conceptus rei exprimit pluralitatem perfectionum, nondum intelligitur Essentia ejus completa essentialiter; ut apparet in Essentia universi, quæ non est contenta, una perfectione.

RESPONDETUR. Significatum formalissimum DEI adæquatè acceptum, exprimit pluralitatem; secus inadæquatè acceptum. De universo paritas supra est refutata; ex qua refutatione colligitur: Cur infinitum secundum numerum exigit pluralitatem infinitam, & non exigit Essentia Divina, secundum primo essentiali conceptum spectata.

Neque valet si dicas: Hoc ipso quia essentia DEI à parte rei est infinita, debere etiam concipi infinitam; non inquam valet, si id dicas; nam ut suppono ex Philosophia, non est necesse semper rem concipere modo quo est, licet ne falsò concipiatur, debeat ejus conceptus fundamentum haberi. Unde ulterius potest dici ex Essentia & attributis fieri compositum Metaphysicum, non quidem illud Scotisticum, sed compositum per rationem, & ratione diversorum connotatorum.

Punctum Difficul-

tatis 2.

Utrum Aseitas sit primò essentialis conceptus DEI.

DICEN-

Dicendum est *Aseitatem non esse de primo essentiali conceptu DEI.* Est Conclusio contra Gillium, Esparza, & alios.

PROBATUR 1. Primò essentialis conceptus entis positivi non debet esse aliquid negativum; sed DEUS est ens positivum, & ratio entis à se, est quid negativum, ergo ratio entis à se non potest esse primo essentialis conceptus Dei. Major probata in præmissis. Minoris primam partem, nempe quod DEUS sit ens positivum, nemo negat; secunda autem pars sic probatur. Ratio entis à se, est quid oppositum rationi entis ab alio, nihilque aliud plus importat, quam non esse ab alio, tanquam à causa, sed hoc est quid negativum: negat enim rationem causæ, ergo, quod ipsum sic utentis probatur. Hoc quod est esse causatum, estque formalissime idem, quod est esse ab alio, est quid positivum, ergo hoc quod est non esse causatum, quod est formalissime esse à se, est quid negativum: non esse enim causatum, est quid negativum.

RESPONDEBIS 1. Non poni pro essentiali conceptu solam aseitatem, sed poni rationem entis à se, quod prædicatum est positivum. **CONTRA.** Est quia ratio entis conjuncta prædicato aseitatis, si ipsius aseitaris positivitas non ostendatur, importabit significatum negativum, quamvis ex modo significandi importet aliquid positivum, quod ipsum probatur: quia cum dico sunt tenebræ vel æter tenebrosus, cum non ostendatur, tenebrarum positivitas, conjunctio tenebrarum cum esse, vel cum ære, nullam rationem positivam significatam habet, ergo idem dicendum in præsentia.

RESPONDEBIS 2. Ex modo nonnisi significandi rationem entis à se esse negativam. **CONTRA.** Etiam secundum rationem significatam illa formalitas, est negativa, quia nihil potest influxus ex hac formalitate entis à se, in Deitatem profuit, quocunque modo verles sit ad se; quod si istam positivitatem salves, per solam emanationem attributorum, hoc ipsum erit in questione, & sicut entis positivi primo essentiali conceptum non potes ponere negativum, salvando ejus positivitatem per hoc, quod reliqua ex se emanet: ita & in præsentia.

RESPONDET 3. Esparza ad 7. sicut in rebus creatis insufficiencia ex se ad esse est prædicatum propriè negativum; ita necessitas existendi, quæ est aseitas, debet esse aliquid positivum.

CONTRA in primis. Insufficiencia existendi à se fundari in hoc, quod est esse ab alio, quod est quid positivum; hinc opposita illi sufficiencia debet etiam fundari in aseitate: & quia aseitas ab alio opponitur, quæ, probatum est, quod sit quid negativum, nondum ostenditur positiva formalitas in qua illa fundetur ultimò, præcipue cum insufficiencia existendi opponatur potius sufficiencia existendi, quam aseitas. Unde cum hic loquamur secundum conce-

ptus nostros, nego quòd necessitas existendi, sit formalissime idem quòd aseitas, opponiturque formaliter nonnisi contingentia existendi, aseitas autem ab alio. Quando autem idem q. 6. a. 2. cum divisisset varios negationum modos, subdit; in DEO nullam dari puram negationem, secundum esse objectivum; id etiam non convincit: quia in re id quod est in DEO, est quid positivum, sed non est dubium multa esse in DEO, secundum modum nostrum concipiendi negativa: & ita negativum est prædicatum quòd DEUS non sit creatura &c. Et quia hoc ipsum esse à se, ex modo nostro concipiendi, est quid negativum, idem enim formalissime est, ac esse non causatum, fit ut entis positivi DEI, non possit esse illa formalitas constitutiva primo essentialiter.

PROBATUR 2. Quia quavis ponatur aseitas, esse aliquid positivum, nondum tamen poterit esse primo essentialis conceptus. Pone per impossibile rationem entis ab alio, nulli alteri convenire, nisi soli homini, nihilominus ratio entis ab alio, non foret primo essentialis conceptus hominis; ergo neque aseitas soli Deo conveniens, erit primo essentialis conceptus DEI. Consequentia probatur. Idè illo casu ratio entis ab alio non foret primo essentialis, quia importaret nonnisi rationem principii à quo. Sed etiam ratio entis à se, concepta per modum positivi, haberet quasi rationem principii. *A quo* Deus, ergo utraque non est de primo essentiali conceptu: & sicut in homine esse productum, non est primo essentialiale, nec esset etiam in dicto casu, ita & improductum in DEO, non erit primo essentialiale. Quanquam legitime nunquam à nobis concipi potest aseitas tanquam principium à quo DEUS, quia principio responderet principiatum, DEUS autem seu natura Divina à nullo est principio.

CONFIRM. Pone per impossibile sit unus DEUS, qui ab æterno producat aliud ens, æque infinitum in substantia, omnipotentia &c. & quòd illi desit nonnisi hoc prædicatum esse à se, & ne illud ens panas in categoria creaturarum, pone per impossibile ejusmodi DEUM, ita esse productum in substantia ex substantia Divina, sicut Filius generatur, secundum personam suam, ex substantia Patris; ita ut illum Deus producat non ex nihilo, sed ex sua substantia; quantumvis verò in re illud ens, & esset DEUS & non DEUS, est enim quid impossibile; nihilominus adhuc illud ens, posset à nobis concipi sine aseitate, & tamen cum Deitate, licet imperfecta, ergo apparet aseitatem, non esse primo essentiali conceptum Dei, sicut non est de primo essentiali conceptu hominis risibile, quia quamvis non esset risibile, & tamen esset animal rationale, esset homo imperfectus. Quod argumentum ut teneat, præ oculis habendum est, quòd illi enti reliqua adessent, excepta aseitate,

tate, sicut illi homini omnia adessent, excepta risibilitate. Item, quod illud ensetur produ-
ctum non ex nihilo, ut explicui.

PROBATUR 3. Datur aliquid prius asei-
tate, ergo illa non est primo essentialis conce-
ptus. Antecedens probatur quia bona hæc est
illatio, tanquam ad quid superius, convenit illi
aseitas: ergo est essentia perfectissima in genere
essentiarum. Si autem aseitatem confundas cum
necessitate existendi, colliges ex infra dicendis,
non esse adhuc illam primo essentialem.

OBIICIT 1. Esparzahic q. 5. ab art. 5. Ra-
tio entis est formaliter universalissima omnium,
ideoque prioritate consequentia non mu-
tua, quam quodlibet aliud prædicatum, saltem
in ordine ad nostram cognitionem, ut exclu-
dantur attributa à ratione prima, & ex alia par-
te aseitas concipitur ad modum causæ, respectu
cæterorum prædicatorum Dei, ac proinde est
prior illis, ex modo nostro concipiendi.

RESPONDETUR. Quamvis in homine
reperiatur ratio entis universalissima, nihilomi-
nus primo essentialis conceptus hominis, non
formatur sub denominatione entis: ergo ex hoc
præcisè, quod ens sit quid universalius, non jam
inferri debet illud, esse primo essentialem con-
ceptum: dictum enim est supra, quod primitas
illa debeat spectari non penes universalitatem,
sed penes exigentiam radicalem perfectionum,
quæ enti quæ tali, non competit in Deo: ex eo
autem quod concipiatur aseitas tanquam causa
ponens, ut ita dicam, Deitatem, non sequitur
eamdem esse primo essentialem quid; sicut nec in
creatis v. g. in homine esse productum, vel quod
est causa positionis hominis, est quid primo es-
sentiali homini.

OBIICIT 2. Idem. Principium reale æ-
quivocum alicujus, necessario illi præminet
formaliter; Aseitas autem comparatur ut tale
principium, cum aliis perfectionibus.

RESPONDETUR in primis Majorem esse
falsam, nam Sol est causa æquivoca ranæ, quæ ex-
cellentior non est. Sed quidquid sit de majori,
est necesse distinguere rationem principii, aliud
enim est principium spectans, ut ita dicam, ad li-
neam producentis, eod quod faciat ne res sit in-
hil. 2. Potest accipi principium pro radice,
exigentia, jure, ut sibi debeantur hæc vel illæ per-
fectiones. Prius illud principium, ut dictum su-
pra, non est de primo essentiali conceptu, sed
nontali secundum; aseitas autem habet ratio-
nem principii, priori modo sumpti.

INSTAT. Aseitas est conceptus forma-
liter oppositus summæ imperfectioni creatura-
rum, & quæ est origo cæterarum omnium im-
perfectionum, ea autem perfectio, est formaliter
major, quæ opponitur formaliter majori imper-
fectioni.

RESPONDETUR. Ex præcisa oppositio-
ne ad imperfectionem creaturarum, non potest

deduci ratio conceptus primo essentialis, alias
hic, erit sola infinitas, hæc enim formalissimè op-
ponitur omni imperfectioni creaturarum. De-
inde ex hoc medio termino, inferitur aseitatem
non esse primo essentialem, quia etiam esse im-
perfectum, causatum, &c. non est de primo es-
sentiali conceptu v. g. hominis. Ut tamen de-
tur aliquid argumento, dici potest aseitatem esse
quidem conceptum oppositum imperfectioni
creaturarum, sed non primo. Quæ adfert ex
Scriptura pro nostra erunt sententia.

OBIICIT 3. Quod aliqua magis di-
stant inter se, eod est universalior ratio cui adjun-
gitur immediatè ratio differentialis, ut patet in-
ter alia in conceptu quidditativo substantiæ, &
accidentis, quæ definiuntur per ens: ergo & con-
ceptus differentialis DEI, debet adjungi rationi
universalissimæ entis.

RESPONSUM supra, qualis ratio universalis
ingrediatur primo essentiali conceptum. In-
ter distantia debet pro genere poni universale
quid, sed non universalissimum si fieri possit, ut
ita, sicut definitio, ita & primo essentialis conce-
ptus procedat per genus ultimum. Paritas ad-
lata non tenet: quia non potest in definitione
substantiæ & accidentis aliud genus immediatius
poni, potest in definitione DEI. Denique
licet concedatur ens poni debere in primo es-
sentiali conceptu DEI, restabit adhuc difficul-
tas, An Aseitas sit competens differentia?

OBIICIT 4. Haunoldus libro 1. num. 58.
quod Ly esse à se non sit Prædicatum negati-
vum. Quia scilicet si Ly esse à se, esset formaliter
Prædicatum negativum, & significans Ly
non esse ab alio tum hoc Prædicatum esset inexplicabile,
sine processu in infinitum, in negationibus,
quod absurdum est. Seq. probatur esse ab
alio debet ultimo resolvi, in aliquod Ens im-
productum ut omnes fatentur contra Atheos. Ergo
Ly non esse ab alio, resolvendum erit in hoc non esse
ab alio improductum, seu non esse ab alio existente
te à se, atqui per te Ly esse à se est Prædicatum negati-
vum hoc modo exprimendum Non est ab alio.
Ergo erit resolvendum hoc modo: Non esse ab alio
quod non sit ab alio, non existente ab alio, non
existente ab alio, & sic in infinitum; Atqui hoc
est absurdum Ergo fatendum est esse à se, posse
aliter concipi & exprimi, quam ut formalis negatio.

RESPONDETUR Stando in argumento
hoc paritatem involvente, illa potius erit pro nobis:
nam sicut esse ab alio, licet resolvatur in ali-
quod improductum positivum, non est tamen
necesse, dari processum ullum in infinitum, ita &
non esse ab alio licet sit resolvendum in ali-
quod positivum, non erit necesse dari processum in
infinitum.

Deinde aliud est, non posse dari processum
in infinitum, & aliud est non posse aliquid expri-
mi per propositionem universalem; bene autem
potest

potest aliquid exprimi per propositionem universalem, sine processu in infinitum: & ita quantum dico sunt tenebræ, hæc propositio est ita explicabilis. Nulla est hic lux, nec ex eo sequitur dari processum in infinitum, ostendendo quod nec hæc, nec hæc, nec ultra hæc, sit illic lux: ita & in præsentia non ostenditur hanc propositionem. *Non est ab alio*, involvere processum in infinitum sed tantum esse explicabilem illam universalem per Descensum in infinitum explicabilem. Porro ostendi potest in quod resolvatur illud non esse ab alio nempe in essentiam perfectissimam in genere essendi. Illa autem Propositio *Non esse ab alio* si non resolvatur in Essentiam perfectissimam in Genere Essentiæ, tunc resolvitur sine processu in infinitum non nisi per Descensum. Non esse ab alio neque hoc, neque hoc &c. &c. Addo immerito supponere obijcientem quod *Ly Non esse ab alio* resolv. debet in *Ly Non esse ab alio* improductum, cum illa indefinita propositio, æque excludat Dependendam sui ab aliquo creato, atque excludit dependentiam ab Improductum se ipsa auferendo pluralitatem Deorum. Cur ergo restringetur illius explicabilitas ad solum improductum.

INSTAT Potius *esse ab alio* est Prædicatum Negativum nam *esse ab alio* formaliter est indigere alterius opera ad existendum, omnis autem indigentia seu Mendicitas, est Carentia, *Esseque ab alio* est Carentia huius perfectionis: *sibi ipsi sufficere*.

RESPONDETUR Nullum esse Ens Positivum, quod non involvat aliquas negationes & ita homo involvit negationem bruti &c. &c. Penitendum ergo erit an illud negativum, tandem in illa linea resolvatur in aliquid Positivum: & quia hoc quod est indigere Deo secundum Obiectivam formalitatem, dicitur esse acceptibile à Deo, cum ipsum *Esse* sit Positivum, Positivum item ipsum accipere hinc & illa Indigentia secundum Obiectivam formalitatem Positiva erit. Contra quia ipsum *sufficere sibi* licet secundum ipsos terminos & modum significandi non importet negationem, quia tamen secundum Obiectivam formalitatem non importat, nisi ipsum *Ly non esse ab alio*, ideo adhuc prædicta formalitas negativa erit.

OBJICIT 5. *Ly esse à se* ita exprimi debet *Esse Essentialiter existens quocunque alio dublato* vel magis Theologicè *Ens à se* est à cuius existentia voluntate, pendet, ut quodvis aliud sit, vel non sit.

RESPONDETUR *Ly Ens à se* explicando modo prædicto, sequitur non formari primo essentiali Dei conceptum, nam formabitur per Ordinem ad Existentiā, Existentiā autem, est quod posterius Essentia, adeoque primo Essentiali conceptum, comparatè ad Essentiā constituere non potest. Illud etiam *Ly* à cuius

existentis voluntate pendet, ut quodvis aliud sit vel non sit, non habet terminos exprimentes rationem primo essentialis conceptus in Deo, nam in primis Essentia ut dixi, prior est præ Existentiā. Deinde de hoc ipso quærere restat quis sit primo essentialis conceptus, ejus, à cuius Existentiis voluntate pendent alia: videturque circumscribi hic solum Prædicatum Omnipotentis, quod certè non est primo Essentialis conceptus Dei. Nec video cur obijciens non potius ita exprimere deberet primo Essentiali conceptum DEI, ut ponat in illo rationem intellectus, tanquam priorem ipsamet voluntate.

OBJICIT 6. Varias Auctoritates, & in primis numero 54. Auctoritatem Hieronymi in 3. cap. Epist. ad Eph.

RESPONDETUR Inibi ponere Hieronymum, quod DEUS ipse sui Origo est suæque causa substantiæ, per quod innuitur Rationem *Entis à se*, concipi à nobis per modum ut ita dicam *Principii Aquo Deus*; hæc autem formalitas ut dictum supra, non potest esse primo Essentialis DEI conceptus. Explicationes autem quas adfert ex Bernardo & Nazianzeno illius effati Divini *qui est* Exod. 3. vel Rationem primo Essentialis conceptus non important, vel, ostendunt quod primo Essentialis Conceptus Dei sit. Essentia perfectissima in genere Essentiæ, de quo infra.

INSTAT Ex *Ly esse Ens ex se ipso existens* inferuntur cæteræ perfectiones Divinæ, id autem est nota primo essentialis conceptus.

RESPONDETUR Cæteræ perfectiones inferiores Admirativitate, resolvuntur in Admirativitatem, quia tamen illa ipsa resolvitur in Rationalitatem, inde fit, ut non sit illa primo Essentialis conceptus hominis, quia autem illud *Ly ex se ipso existens*, potest resolv. in ipsam Essentiam, & *Ly Ex se* terminus est negativus, ideo primo Essentiali Dei conceptum ingredi non potest.

OBJICIT 7. Illud Prædicatum est in DEO Radix cæterorum; quod immediate & formaliter opponitur illi Prædicato, quod in creaturis est Radix omnium imperfectionum, illud enim Prædicatum est Radix omnium perfectionum, quod est Radicale exclusivum omnis imperfectionis, quod autem formaliter opponitur Radici omnis defectus est Radix omnium perfectionum. Et quia Radix omnium imperfectionum in creatura, est *Ens ab alio* dependens, cum ei opponatur *Ens à se* ideo illud erit primo Radicalis DEI conceptus.

RESPONDETUR Concedendo quod *Ly Ens à se*, sit in genere quasi *Principii à quo* Radix omnium perfectionum, adeoque non in hæc genere de quo hic agitur secundum dicta supra. Deinde primo essentialis conceptus non tantum debet esse Radix cæterorum, sed & ultimum resolutorium non revocabile in aliquid prius, jam autem in Rationem Essentiæ perfe-

R. P.
J. H. MŁOD
Zianowski
Tom. I. et Z.
D. VI
S

Altissima in genere Essentiae, potest resolvi Ratio Entis à se. Ipsam tamen Rationem Essentiae perfectissimam, radicaliter accipiendo, ne ex modo hoc significandi, importet aliquid Relativum & cum aliis comparabile, ut importaret ipsa rationalitas in homine, si non sumeretur Radicaliter. Deinde sicut in homine non est primo essentialis conceptus esse ab alio, ita nec erit in DEO, ob paritatem rationis assumptae ab arguente.

ADDO Eandem rem, in una linea posse habere hunc primò essentialem conceptum, & aliam in hoc, & ita homo primò essentialem conceptum habet, quòd sit Animal rationale, concipiendo autem hominem in ratione Creaturae, primo essentialis conceptus illius erit quòd sit Ens ab alio, ita spectando primò essentialem conceptum Dei merè per oppositionem ad Creaturam, ille erit Ens à se, sed indagando conceptum DEI consimilem ei, quòd est in homine Animal rationale, alius inveniendus erit.

INSTAT 3. Idem debet esse cujusque rei distinctivum & constitutivum hinc primo Distinctivum, est primo Constitutivum, jam autem primo Distinctivum DEI à Creatura, est esse à se.

RESPONDETUR Esse hoc primo Distinctivum præcisè in linea opponendi sese Creaturae, secundum quòd creatura est, ut jam dixi, sed non est primo Distinctivum absolute, ex rationibus jam adlatis.

Punctum Difficul-

tatis 3.

An Intellectivitas sit primò essentialis Conceptus DEI?

PROCEDIT quaestio & de Intellectivitate in actu primo, quam pro primo essentiali ponit Arriaga d. 6. n. 22. & de Intellectivitate in actu secundo.

DICENDUM EST. *Intellectionem in actu primo spectatam, non esse primò essentialem conceptum DEI sub formalitate essentiae spectati.*

PROBATUR 1. Quia primo essentialis conceptus DEI sub formalitate Essentiae spectati, debet esse distinctivus DEI primo, à quibuscunque, quæ non sunt Deus. Sed intellectivum in actu primo non est tale, hoc enim etiam creaturis convenit, quòd si addas intellectivo aliud prædicatum, jam hoc ipso primo essentialem conceptum non salvas per intellectivum in actu primo. Dixi tale intellectivum non esse primo essentialem conceptum DEI, sub formalitate Essentiae: nam dictum est in manuscriptis de Generatione viventium Intellectualium, infraque rangeretur, Intellectionem esse de primo essentiali conceptu Deitatis, sub formalitate naturæ.

PROBATUR 2. Quia ille primo essentialis conceptus hoc ipso non esset primo essentialis conceptus: ex modo enim nostro concipiendi prius est esse, adeoque habere principium essendi, quàm habere principium operandi v.g. intellectivè.

RESPONDEBIS 1. Sufficere ad id salvandum, ut dicatur quòd intellectivum radicaliter acceptum, sit quaesitus primo essentialis conceptus.

CONTRA est, stare posse responsionem si non detur prior conceptus alius ratione nostra, datur autem. Tum quia, entis in omni genere perfectissimi non debet dari restrictus conceptus: esset enim improporcionatus, jam autem ratio radicalis intellectivi, dicit rationem restrictam ad intellectivum. Tum quia, Aristoteles 7. Met. a. text. 11. dicit. Quòd quid esse entium, primò in se formaliter dici debere, secundum esse, hoc est non secundum aliquod posse, quale est intellectivum in actu primo.

RESPONDEBIS 2. Per rationale radicaliter acceptum salvatur primo essentialis conceptus hominis; ergo salvabitur etiam per radicaliter intellectivum conceptus DEI.

CONTRA. Quia in homine nihil rationalitate prius advertimus, secus in DEO, & sicut ea quæ parva sunt non possunt commodè tangi acie videndi, atque ea, quæ magna sunt; ita parvitas perfectionis humanæ ultra rationalitatem nihil permittit intelligi: permittit pelagus essendi DEUS. Et certè quia minùs est perfectus leo, quàm homo, describimus eum per rugilitatem radicalem; quæ est manca valde descriptio: est enim non nisi per ordinem ad actum externum, cum fortassis illius differentia, possit per distinctum sensum communem describi, quæ quia nobis signota est, ad rugilitatem recurrimus, quia verò formica adhuc fortè imperfectior est leone. (dixi fortè imperfectior, quia fortassis in œconomica illa, & rempublicam quandam præferente virtute, excellendo, videtur habere potiorē sensum communem ipso leone, immo & robur proportionaliter majus) Sed quidquid sit de hoc, cum in ordine ad nos imperfectior sit leone, nullam hucusque illius descriptionem habemus, & sic de reliquis: quæ omnia monstrant, quòd entium magis imperfectorum, & magis limitatorum conditio, effugiat magis vim nostram intellectualem, & quamvis per Aristotelem sicut in minimo noscibili; ita & in maximo oculos habeamus vespertilionis; id tamen procedit de maximo intelligibili, in quantum nobis non communicat de se noticiam, quam nos ex sacris doctrinis habemus de DEO. Unde de illo & primò essentialem conceptum habemus, & per aliquid prius intellectivo.

PROBATUR 3. Quia illud intellectivum non nisi est aliquid potentiale, ergo de conceptu actus

actus primi, & actualissimi entis esse non potest: diffamaretur enim objecto: sicut difforme est, ut aliquid potentiale, primo essentialiter, actuali constituitur.

Dixi autem hæc omnia procedere de primo essentiali conceptu DEI, sub formalitate essentialitatis: quia sub formalitate naturæ, debet importare aliquid per modum principii, adeoque actus primi ad movendum, seu operandum.

DICENDUM EST 2. *Primo essentialem conceptum Dei non esse etiam intellectiōem in actu secundo.*

PROBATUR 1. Quia ut videbimus datur aliquid prius ipsa intellectiōe actuali, nempe intellectivum in actu primo. Ergo illa formalitas intellectivi, in actu secundo, nec prima, nec primo essentialis est.

RESPONDEBIS. Id verum esse de ente in potentia, sed non de ente, quod est actus purus.

CONTRA est. Concedo actus puri primo essentialem conceptum non debere esse quid potentiale; sed nego etiam ejusdem actus puri debere talem dari primo essentialem conceptum, qui intra essentialitatem ejusdem actus puri ratione nostra præsupponat aliquid prius, ut supponit intellectivum in actu secundo; & sicut ratio actus puri non obstat, quo minus intellectiō Divina præcedat volitionem; ita nec obstat ut actum intelligendi secundum, præcedat actus primus: præcipue verò quia intellectiō illa est actus vitalis immanens, adeoque talis, quæ præsupponit aliud, cui immaneat, & à quo tanquam intrinseco, proficiatur.

PROBATUR 2. Quia ut supra dicebam, intellectiō in actu secundo non est quid distinctivum DEI à reliquis: quia etiam intellectiō in actu secundo, ut sic, est essentialiter intellectiō. Neque valet, si illam restringas per prædicatum alicuius: hoc enim jam est super refutatum.

RESPONDEBIS. Intellectiōem in communi, esse essentialiter intellectiōem, non nisi per rationem nostram; Deus autem est realissime intellectiō essentialis.

CONTRA. Quia quamvis communitas & status intellectiōis in communi, pendeat à nostro intellectu: nihilominus ipsa Essentia non pendet: essentialitatem enim rebus, præcisiones nostræ non tribuunt; immo quæcunque nostra intellectiō exercita, quæ non est quid commune est intellectiō essentialiter.

RESPONDEBIS. Quod nomine intellectiōis essentialis veniat, quod illa intellectiō sit substantia.

CONTRA est. Tum quia, pone per possibile vel impossibile, quod detur intellectiō creata, quæ sit substantia, numquidne jam hæc ipso formalissime erit DEUS? Tum quia, non satis apparet, qui intellectiō substantialis funder alicuius, immensitatem &c. consequenter non ap-

paret, qui sit illa primo essentialis conceptus. Tum quia, de ratione primo essentialis conceptus est, ut directè inferat definitum, v. g. est animal rationale; ergo est homo, non tenet autem directè; Est intellectiō, quæ est substantia; ergo est DEUS, fortè enim non tam clarè implicat substantia, quæ sit intellectiō in actu secundo, & sicut datur unio in entitate substantialis, & accidentalis, cur non dabitur intellectiō accidentalis & substantialis? & quamvis non possit dari unio quæ sit substantia: quia nec potest esse unio res, quia verò intellectiō, seu verbum mentis est res, cur non poterit esse res, & substantia? Sed quidquid sit de possibilitate talis substantiæ: agnoscitur enim, & benè, ipsius impossibilitas; saltem tamen non ostenditur directè illatio; Est intellectiō, quæ est substantia, ergo est Deus.

PROBATUR 3. Quia posito, quòd intellectiō sit dictus conceptus, quæro, intellectiō illa vel sumitur per ordinem ad intelligendum objectum creatum, vel increatum, vel utrumque simul? non primo modo sumpta: quia creaturæ sunt non nisi objectum secundarium, non secundo modo sumpta; quia & esset primo constitutiva DEI, & non esset, esset quidem ut supponitur, non esset autem, quia supponeret aliud se prius, nempe objectum increatum, ad quod terminatur, jam autem cognitio præsupponit suum objectum, quod ipsum sic ulterius proponitur. Pone per impossibile illam notitiam & nondum inexistisse Deum, sed incepturum esse, quæro quid intelliget, nisi ipsummet Deum? ergo priori, jam supponetur DEUS, ergo intellectiōne non constitueretur.

Idem argumentum sic proponi potest. Intellectiō primo essentialiter DEI constitutiva, vel est speculativa, vel practica? si speculativa, præsupponit suum objectum, si practica, ergo ponit DEUM, & producit, rationeque saltem nostra, DEUS condistinguetur ab illa, quod non potest dici.

Ex dictis autem: Colliges nullo modo spectatam intellectiōem esse primo essentialem conceptum DEI.

RESPONDETUR. Hanc rationem probare quòd intellectiō non possit habere etiam rationem naturæ in Divinis, esseque primum principium motus. CONTRA. quia potest ostendi quòdnam sit objectum illius Intellectiōis; nempe primo essentialis conceptus Deitatis, sub formalitate Essentialitatis.

Neque valet si dicas. Illam intellectiōem in actu secundo quòdnam modo habere formalitatem operationis reflexæ, noscentis seipsam, non inquam valet. Tum quia, universaliter dicitur objectum notitiæ speculativæ esse prius se ipsa, neque enim ideò objectum est, quia noscitur, sed ideò noscitur, quia est; quod autem erit objectum præsentis notitiæ? Tum quia, non est conceptibile quòd aliqua notitia noscat seipsam, & non

R. p.
THE MŁOD
ZIANOWSKI
Tom. I. et. Z.
D. VI

& non intelligatur prius per modum directi actus, & postea per modum reflexi: redit ergo tota difficultas, quid noscatur per illam notitiam directam? Tum quia, ea proportionem habet se obiectum ad notitiam speculativam, quâ proportionem habet se intellectivum ad volitivum, sed intellectio præcedit volitionem ratione nostra, ergo & obiectum præcedet notitiam intellectivam. Quod autem est hoc obiectum in presenti?

OBJICITUR 1. *Authoritas S. Tho: agnoscens inter esse Dei & intelligere identitatem, cui constat D. Aug. 15. de Trin.*

RESPONDETUR potest, totum id procedere in sensu reali, & pro statu physico; non autem pro statu abstractionis: vel verificari de Deitate prout natura est, non prout est Essentia. Quod autem dicitur hominem esse imaginem Dei secundum ultimam differentiam; id intelligendum est non ex parte prototypi, quasi ejus ultima differentia sit intellectio, sed ratione imaginati, cujus differentia ultima, saltem in ordine ad nos, est intellectivum simile Divino, vel ad maximum etiam prototypi est hæc ultima differentia, in ratione imitabilis à creatura.

OBJICITUR 2. *Essentialis Dei conceptus debet esse formalitas Deitatis perfectissima; jam autem intellectio est talis formalitas: nam etiam intellectio in creaturis est formalitas perfectissima.*

RESPONDETUR. Ex limitatione creati modi essendi, proficiscitur, ut intellectio sit prædicatum perfectissimum in creatis; DEUS autem illimitatissimus potest habere prædicatum perfectius.

OBJICITUR 3. *Nisi ponatur primo essentialis Dei conceptus stare in Intellectione, non poterit salvari, cur Processio verbi sit generatio?*

RESPONDETUR. Negando sequelam propter dicenda infra D. 9. N. 219. Succus in hoc est, quia generatio debet esse in similitudinem naturæ, natura autem, ut innui, est intellectio: quia illa in re, est principium primum motus in Divinis adeoque natura. Quia verò persona verbi est etiam intellectio passiva, ut ita dicam; sit, ut illius processio sit in similitudinem naturæ, quæ ut dixi, est intellectio.

Ad hoc etiam salvandum, quod Deus sit beatus, non est necesse ponere intellectionem pro primo essentiali conceptu; sed tantum quod ille necessario cognoscat primo essentialem suum conceptum & in eodem radicata.

DIFFICULTAS I.

Quis sit primo essentialis Conceptus DEI?

PRÆMITTO 1. *Distincta esse hæc tria; Quidditas, Essentia, Natura; quamvis in re hæc*

idem sint. Nam idem dicitur esse quidditas, quia per illud respondetur ad questionem, Quid est? dicitur Essentia: quia est ratio essendi, dicitur Natura: quia est primum principium motus & quietis.

PRÆMITTO 2. *Hæc duas formalitates, præcipue ad præsens, Natura, & Essentia, etiam in DEO distinguere posse: cur non enim? si enim dicta non sunt idem ut sic, & in creatis, cur in Deo, eundem rationem nostram indistinguibilia?*

PRÆMITTO 3. *Quid sit natura Divina? Facile est respondere, quod sit ipsa intellectio: est enim primum principium motus in Divinis adeoque natura. Sed in super necesse est explicare, Quis sit primo essentialis conceptus Deitatis sub formalitate Essentiæ?*

Neque valet si dicas, hæc duo non discerni consideratione in aliis materiis, non inquam valet, si id dicas. Tum quia, sicut non valet consequentia à negatione primo essentialis conceptus tot & tot creaturarum, ad negandum primo essentialis conceptum Dei; Ita nec valebit à negatione talis modi formandi conceptus creaturæ, ad negationem itidem talis modi formandi primo essentialis conceptum DEI. Tum quia, ipsa amplitudo & illimitatio noscibilitatis Divinæ, ut dixi supra, adjuncta doctrinâ sacra, dat vires eum investigandi. Tum quia, de facto definitiones aliquæ procedunt per prædicata physica, seu naturæ, ut cum dicitur homo est constans corpore & anima rationali unitis; vel per principia Metaphysica, ut cum dicitur homo est animal rationale, ubi ut vides, duplex formatur primo essentialis conceptus hominis per prædicata naturæ, quæ Physica considerat, & Essentiæ, cur ergo idem in præsentem non faciemus? *His præmissis*

DICENDUM EST. *Quod primo essentialis conceptus Dei sub formalitate Essentiæ, adeoque definitivus Dei, sit, quod Deus sit Esse, seu Essentia perfectissima in genere Essentiæ.* Dixi, quod Deus sit Essentia non tantum perfecta sed perfectissima: nam nisi addatur ly perfectissima, nullam haberet condistinctionem sui Deus cum creaturis: nam nulla est, quæ non sit perfecta in genere Essentiæ: nihil enim illi deest, ad suum essendi modum. Non dixi, esse perfectissimum in omni genere Entis: quia ratio Entis importat etiam attributa; quæ jam sunt à primo essentiali conceptu exclusa. Non dixi, Ens perfectissimum, sed Essentia perfectissima: quia ex triori jam Philosophia, Essentia est genus immediatius quàm Ens. Nec obest, quod interdum Ens sumatur pro genere ad definiendum Substantiam & Accidens: sæpe enim sumitur & ipsum Esse, quod potest capi pro Essentia, commodumque erat in definitione accidentis ponere potius Ens quàm Essentiam, eo quod Essentia, ut plurimum, supponat pro Substantia, quæ non intrat rationem Accidentis. Immo assumendo non

Ens,

Ens, sed esse ad definitionem, accommodamus nos ipsi Divinae, qui se definit; Ego sum qui sum. Dixi, Esse perfectissimum in genere Essentiae, non Existentiae. Quia apprehendimus Existentiam per modum posterioris, & accidentis Metaphysici, si comparatur Existentia ad Essentiam.

Ex quo etiam inferes, Cur necessitas existendi non sit de primo essentiali conceptu Dei?

PROBATUR 1. Auctoritate Patrum qui fundentes se in praedicta definitione Deitatis, à Deo ipso data, non raro dicunt Entitatem Divinam complecti omnem perfectionem, quae verborum illorum cum non possint intelligi de complexu etiam attributorum in Essentia; intelligenda erunt de complexu omnis perfectionis Essentiae. Pro hac sententia citari potest Damascenus lib. 1. de fide c. 12. *Universum enim id, quod est tanquam immensum quoddam & infinitum essentiae pelagus complexu suo continet (supple) DEUS.* Idem docet S. Dionysius, c. 3. de Divinis nominibus. *Non quoque pacta Deus est Ens, sed simpliciter incircumscribitur totum in se esse, pariter ambiens & perveniens.* Similia habentur c. 5. *Non quidem hoc est, hoc autem non est, sed omnia est.* Quod etiam spectat aucto. S. Tho. hic, quaest. 3. a. 4. Et 1. contra gen. c. 27. & 28. & de potentia q. 7. a. 2. ubi docet Divinam essentiam consistere in suo esse, quod continet totam virtutem essendi. Imò posito quod sit possibilis creatura perfectissima, nondum tamen illa esset DEUS: quia non esset Essentia perfectissima in genere Essentiae, alias non deberet determinari, ad esse Essentiae creaturae.

PROBATUR 2. Formalitas alicujus Entis, quae est in illo prima, & radix reliquarum, est primo essentialis conceptus; sed Essentia perfectissima in ratione essendi est talis in DEO formalitas; Quod ipsum prob. Illa formalitas in DEO est prima & radix reliquarum, quae est ultimum resolutorium omnium interrogationum, de Divinis perfectionibus institutibilium, sicut, quia rationalitas in homine est tale resolutorium, est etiam in illo formalitas illa prima, & radix reliquarum. Et certe ultimum resolutorium, ex eo, quia ultimum est, debet esse in ordine inverso primum; & quia est resolutorium, debet esse radix reliquorum: Quia resolutio debet esse in principia, saltem radicem importantis; sed Essentia perfectissima in genere Essentiae est ultimum resolutorium interrogationum formatibilium de DEI perfectionibus: si enim quaeratur v. g. quare sit Deus creator? respondetur, quia est omnipotens, quare est omnipotens? quia est à se, debetque habere omnem plenitudinem potentiae agendi indeterminatam; quare, quare debet habere ipsam plenitudinem agendi indeterminatam? Respondetur,

quia illi convenit omnis infinitudo agendi, & omnis excellentiae: Quares, hoc ipsum quare illi conveniat? quia scilicet est Essentia perfectissima in genere Essentiae, cui reliqua vel tanquam potentiae agendi ad extra, vel tanquam principia agendi ad intra, &c. competere debent.

PROBATUR 3. Quo solo sublato per locum intrinsecum directè & formaliter tollitur Deus, illud est primo essentialis conceptus Dei, ad eum modum quo animal rationale est tale, ut illo sublato, formaliter & directè, tollatur homo, estque illud animal rationale primo essentialiale hominis, non autem risibile, non esse productum, &c. Sed tale praedicatum in DEO, est Essentia perfectissima in genere Essentiae, Quod ipsum sic ulterius declaratur. Si servetur in homine animal rationale, habetur radix, ex qua se restituere possit, ut sit risibile, ut possit produci, &c. similia: sicut servata forma ferri, & inducto illi calore, servatur radix, per quam se restituere possit ad frigus. Unde & ferro forma illius, & animal rationale homini, est primo essentialiale; ita etiam aufer à Deo omnipotentiam, aufer non esse producti, serva illi quod sit Essentia perfectissima in genere Essentiae, habebit Deus radicem restituendi se in pristinum.

OBJICES. Quod per dictam explanationem nihil explicetur. Quod ipsum probatur; Quia illa Essentia perfectissima in genere Essentiae, vel accipitur pro esse Essentiae creaturae, vel increatae. Si dicatur secundum, nihil explicabitur: Erit enim sensus, quod Deus sit Ens perfectissimum in genere Essentiae Divinae. Si dicatur primum, ergo adhuc nihil explicabitur de Deo: quia ille non potest constitui per aliquid creatum primo essentialiter.

RESPONDETUR. Quamvis dicatur, quod ratio Essentiae perfectissimae supponat in re, pro Essentia Divina, sufficit quod non supponat quo ad modum significandi; Sicut ipsa definitio non dicit aliquid ultra ipsum definitum, quamvis ex modo significandi dicat aliter. Dicit etiam posset sumi hic Essentiam abstrahendo à creatura, & increata, & quae quando conjungitur cum ratione perfectissimae, tum primum importet formalitatem Dei.

INSTABIS. De hoc ipso quaeritur; Quisnam sit primo essentialis conceptus Entis perfectissimi in ratione Essentiae? RESPONDETUR. Idem quaeri posse, quis sit primo essentialis conceptus animalis rationalis? Quod si dicas, impertinentem esse ulteriorem quaestionem, eò, quod responsio fiat per definitionem, cujus illegitimitas aliunde non probatur, nec est adferre in homine aliquam formalitatem priorem; idem in praesenti de dicto conceptu innotet. Quomodo autem salvari possit processio verbi, dictum supra, & alibi dicitur.

QUAE.

R. P.
H. MŁOD
ZIANOWSKI
Tom. I. c. Z.
D. VI

QUÆSTIO II.

An sit DEUS?

Adferenda sunt hic Demonstrationes, quæ probent Existentiā Dei; quamvis supponam esse hoc abundē in Metaphysica practicum ab aliis.

DIFFICULTAS I.

Examinantur noviter propositæ Demonstrationes pro Existentiā DEI.

PRIMA DEMONSTRATIO est, quam loco secundo ponit Martinus Perez Disp. I. de Deo à Num. 47. Non est defectus non pervenisse aliquid ad hoc, ut sit Chimæra, sed est defectus non pervenisse ad hoc, ut sit optimum habens omnes perfectiones; Ergo habere illas, quod convenit Deo, non est Chimæra.

RESPONDETUR. Hanc Demonstrationem indigere aliquibus: quia non plus habet, quam quod non implicet carere omni defectu; ly autem non implicat, nihil demonstrat.

INSTAT. Vel datur singulare quoddam optimum existentium, vel non datur, ex utroque sequitur existere optimum: Si enim datur, ergo est melius quolibet possibili non existenti, alioquin si sit possibile, aliud melius contineretur in potentia. Si contineretur in potentia, quæ illud causet: Ergo illa causa potius erit optimum: nam causa continet totam bonitatem effectus, consequenter potius hæc potentia existens erit illud optimum, quam tu concedis existere. Si autem dicas, non dari singulare optimum quoddam existentium: Ex hoc ipso infero, existere actu tale optimum. Nam si non existit, sequitur evidenter singula singularia hujus universi esse defectuosa, & imperfecta; ac proinde totum ipsum universum esse melius singularibus: Ergo universum est optimum existentium actu, ac proinde & possibile. Jam enim demonstratum est optimum existentium actu, esse optimum possibile. Sed hoc totum non est optimum; quod probatur, quia componitur ex partibus defectuosis, quod ipsum est imperfectio: Ergo vel non existit tale optimum, vel est quoddam singulare; sed existit tale optimum: Ergo est singulare tale optimum, de quo non potest negari esse bonum, adeoque ipse Deus.

RESPONDERI potest; Quod indigeret demonstrari, quod datur singulare optimum existentium; Totum autem universum esse quidem optimum, sed restrictè ex existentibus; & quamvis singula, particularia sunt defectuosa; totum tamen est optimum comparatè ad illa: sicut singula non sunt decas, decem tamen unitates sunt decas. Et certè, si accipiatur totum hoc universum sine Deo, est optimum in suo genere, & tamen ex defectibilibus compositum.

INSTITUIT aliam Demonstrationem, à

Num. 24. Sed illa supponit aliqua ipsi arguenti propria: quod scilicet ex vi perfectionis simpliciter simplicis, sequatur esse conjunctam cum aliis in singulari subjecto: Nunquidne non dantur creatæ perfectiones simpliciter simplices, quæ non adunantur in uno Subiecto, nec hoc provenit ex Essentia ipsius perfectionis simpliciter simplicis: quia alias sequeretur ubique illas esse violentas, quando non sunt simul; & quod nemo possit participare de perfectione Dei simpliciter simplici, quin hoc ipso debeat habere reliquas; utpote una exigente singulas.

SECUNDA DEMONSTRATIO est Num. 61. Vel existit Deus, seu Ens summè perfectum, vel non existit: si existit, habetur intentum, nempe existere Deum: si non existit, ex hoc ipso probatur existere Deum: nam si non existit, est impossibile: Ergo datur necessitas non Existentiæ ipsius; Ergo hæc necessitas necessario existit: At quod necessario existit, nullum habet defectum; Ergo est summè perfectum; Ergo ex eo ipso, quod dicatur Deum non existere, inferatur existere.

RESPONDETUR. Hoc argumentum pramuniri deberet, ne multum prober: Sic enim argui posset; vel existit Chimæra, vel non? Si existit, Ergo habeo intentum; nempe Ens rationis existere: Si non existit, ergo datur necessitas non Existentiæ ipsius; ergo hæc necessitas necessario existit; ergo nullum habet defectum; ergo illa necessitas est Deus ex eoque ipso, quod dicatur Chimæram non existere, inferatur existere. Sicut enim ex eo quod datur necessitas non Existentiæ Chimære, non inferatur chimæram existere; ita nec ex eo quod datur necessitas non Existentiæ Dei, rectè inferatur, existere Deum. Negatur enim demonstrari, quod verificativum objectivum omnium propositionum æternæ veritatis, sit Deus, de quo etiam in Metaphysicis. Unde ulterius

Inferes. Necessitatem non-Existentiæ Divinæ, per Atheos habere necessitatem considerationis, & status Metaphysici, consequenter nec debere existere physice.

Assumit deinde argumentum propositionem, quæ apud Atheos indiget nova Demonstratione; nempe, quod id quod necessario existit, nullum habeat defectum: Dicent enim ab æterno mundum necessario existit, quamvis habeat suos defectus.

Quando autem Num. 71. ex veritate hujus propositionis, ex tens est existens, inferit Divinam existentiam, id etiam non convincit: Quia dicerent oppositi illam verificari, non de aliquo, quod sit à parte rei, & in suppositione personali, sed verificari illam de Essentia ipsius Existentiæ, & existentis accepti in suppositione simplici, de cujus Essentia est existere.

TERTIA DEMONSTRATIO est. Quæ utitur Elparza, habetq; fundamentum in Perez Num.

Num. 73. Dantur veritates aliquæ objectivæ simpliciter necessariæ, & essentialiter invariabiles. Quodlibet est, vel non est: Homo est animal rationale. Quæ propositiones, cuicumque differentie temporis mentaliter applicentur, necessario & invariabiliter evadunt veræ; quod fieri non potest, quin dentur à parte rei veritates objective, necessariæ, ac invariabiles: Quia Veritas formalis dependet essentialiter ab objectivo. Objectiva autem indistincta est realiter ab Ente, cujus est passio: Ergo implicat dari à parte rei veritatem, veramque cognoscibilitatem; & tamen nullam existere Entitatem, cum qua identificetur talis veritas.

CONFIRMATUR. Quia quodlibet verum objective, vel est cognoscibile immediate ratione sui, vel mediata ratione alterius? Quod autem est motivum, & causativum cognitionis veræ, debet habere veram Entitatem & Existentiam: Quia non existens, ad nullum omnino effectum movere potest.

RESPONDETUR. Athei, qui negant Deum, ponunt ab æterno Existentiam mundi, ejusque successionem; Ita etiam verificativum propositionum æternæ veritatis erit ab æterno non ratione Dei, sed ratione mundi, ab æterno existentis. Deinde verificatio objectiva propositionum, non est necesse, ut sit existens physicè, sufficit ut habeat Esse intentionale, existatque in specie impressa, aut aliquo, ejus locum supplente. Quod verificativum propositionum æternæ veritatis sit Deitas, hoc ipsum demonstrari debere, & ratio quæ hoc probat, potius evincit, objectæ propositionum æternæ veritatis debere esse actu in se existentia: Veritas enim objectiva est indistincta realiter ab Ente, cujus est passio; & quia, quando dico homo est animal rationale, objectum hoc non est Deus, sed homo: Ergo potius Entitas, quæ est homo, debet esse existens, cum qua identificetur talis veritas objectiva. Frustraque Suarez in sensu formando propositionum æternæ veritatis ad statum conditionatum confugisset; Si verificativum illarum est absolutum, nempe Deus.

Multis Perez ex formalitate Entis carentis omni defectu, & Entis perfectissimi, probat Dei Existentiam. Sed argumenta in quantum ab illo proponuntur, aut non plus inferunt, quam hanc propositionem, Deus non implicat; Vel probant multum; Debere scilicet, dari etiam creaturam perfectissimam. Legens eundem colligea quæ dicuntur.

DIFFICULTAS II.

Demonstratur DEI Existentia.

PRIMA DEMONSTRATIO. Omne Ens, aut est à se, aut ab alio; Sed falsum est, omne Ens esse ab alio, & nullum esse à se, ergo est aliud, quod sit à se, ergo est Deus; Quia Deus

idem est, ac Ens à se. Major probatur: Quia inter duo contradictoria non datur medium, sed esse, & non esse à se, sed ab alio, & esse, & esse à se, non ab alio, sunt contradictoria; Ergo inter illa non potest dari medium. Minor sic probatur. Accipiamus omnia possibilium. Quæro, An tota illa collectio sit ab alio? Aut an in illa collectione sit aliquid, quod sit à se? Si in illa collectione sit aliquid, quod sit à se, habetur intentum; Nempe in tota illa collectione possibilem, includi etiam Deum: Quia nomine Dei venit Ens à se; Quod si tota illa collectio est ab alio, ergo extra totam collectionem omnium possibilem est aliquid; Nempe illud aliud, à quo est tota collectio; Nam de tota dicis, quod sit ab alio. Eadem Minor sic aliter probatur; Si omne Ens est ab alio, vel est ab alio mediata, cui intra collectionem illam dedit esse, vel ab alio, cui intra illam collectionem, non dedit esse: Si primum, quæro: Antequam daret esse, vel erat, vel non erat? Si erat, ergo nec indiget illo esse, nec illud accipit: Si non erat, ergo causavit nihil; Et tamen ex nihilo, vel à nihilo nihil fit. Si autem est ab alio, cui tamen non dedit esse; Accipe totam illam collectionem, ut dixi, quære, An de illa verificetur simul sumpta, est ab alio? Si verificatur, ergo tota illa collectio omnium possibilem, & est tota, & non tota, tota ut supponitur; Non tota: Quia extra illam est illud aliud, à quo illa. Rursus, sicut impossibile est, ut aliqua collectio tota sit talis, de qua verum sit dicere: Est post aliud, nisi detur, ut id, quod est post aliud, sit alio ordine ante aliud, ut sit in circulo; Ergo etiam est impossibile, ut tota collectio possibilem, sit post, seu ab alio; Nisi dicatur esse re-causationem ad invicem, quam hic non posse admitti, probatum supra.

Idem hac methodo proponi potest hæc Universalis; Nullum Ens est ab alio, omne est à se, falsa est apud Atheos: Nam ut excludant Ens à se, dicunt omne esse ab alio: adeoque debent negare hanc; Nullum Ens est ab alio; Cum etiam Athei plurimè istis condistinguantur, debent ergo negare, omne Ens esse à se: Nam & pluralitatem Deorum admitterent, & aliquid aperte falsum: Omne quod est, esse Deum: Esset enim omne quod est, Deus, si esset Ens à se. Si autem illa Universalis est falsa, vera erit hæc Particularis: Aliquod Ens est ab alio, aliquod non est à se. Concedentque hoc totum Athei. Commutentur contradictoriæ & formentur hæc; Omne Ens est ab alio, nullum est à se. Aliquod Ens non est ab alio, aliquod est à se. Quæ formatione alius contradictoriæ posita, inferitur; Illa Universalis Omne Ens est ab alio, nullum est à se, est falsa: Ergo illius contradictoria, Aliquod Ens non est ab alio, aliquod est à se, vera erit; adeoque aliquod Ens Deus erit: Quia erit aliquod Ens à se. Quod autem illa Universalis, Omne Ens est ab alio, nullum est à se, sit falsa, probatur

R. P.
THE MŁOD
ZIANOWSKI
Tõm. de Z.
D. VI

tur ex dictis jam rationibus; & insuper additur. Si omne Ens est ab alio, ergo & est omne Ens, ut supponitur, & non est omne Ens: Quia extra omne Ens ab alio, est Ens à quo alio, est omne Ens ab alio, cum hoc ipso non sit à se, cum sit ab alio, & hoc illud Ens propter quod verificatur per te propositio: Omne Ens est ab alio, est Deus; adeoque dabitur Deus, etiam posito, quod omne Ens sit ab alio. Si autem ex immediate dictis falsa est hæc propositio: Omne Ens est ab alio, hoc ipso falsa erit, nullum est à se. Nam utriusque falsitatem allata ratio probat. Quarum Universalium falsitatem probata, inferitur veritas illius particularis, Aliquod Ens non est ab alio, aliquid est à se.

SECUNDA DEMONSTRATIO desumpta ex S. Tho. hic q. 2. a. 3. *Quarta via*: Quam demonstrationem pluribus primus Perez, & ex illo Esparza urgent, ut jam innui. Ens perfectissimum non implicat contradictionem; Deus est Ens perfectissimum; Ergo &c. Minor probatur notione terminorum: Nihil enim aliud intelligitur nomine Dei. Major probatur, si Ens perfectissimum implicaret, & esset perfectissimum, & non esset, esset quidem ut supponitur, non esset autem: Quia maxima imperfectio est implicare. Et sicut bene dicerem, Ens non involvens contradictionem non implicat, cum hoc quod est non implicare, importet hoc ipsum, quod est non involvere contradictionem; Ita Ens perfectissimum, bene arguitur, non implicare, cum si perfectissimum sit, debeat non involvere contradictionem. Et hoc argumentum huc usque probat Deum non implicare. Quod autem de facto existat, sic probatur. Ens perfectissimum necessario actu existit; Sed Deus est Ens perfectissimum, ut supposuimus; Ergo. Major probatur, quia si Ens perfectissimum non existeret actu, & esset Ens perfectissimum, adeoque involvens omnes perfectiones possibiles, & non esset Ens perfectissimum; Esset quidem ut supponitur, non esset autem: Quia inter primarias perfectiones Entis est Existencia, immo est prædicatum, ratione cuius competit rebus, ne perfectiones illarum sint in potentia non nisi objectiva.

TERTIA DEMONSTRATIO. Vel mundus est ab æterno, vel non? si non est, nisi ponas Deum dari, nunc etiam mundus non esset. Quod ipsum probatur; Ponamus ante sex horas conditum mundum, ergo ante illas sex horas omnia erant in potentia, ergo & nunc sunt in potentia: Quia non esset per quod principium à non esse, ad esse extraherentur; Cum tamen à nihilo, nihil fiat. Si autem daretur aliquod principium, daretur actus antecedens omnem potentiam, qui actus, est formalissime ipsamet Deus. Quod si mundus est ab æterno, vel omnia Entia habuerunt necessitatem existendi, vel tantum aliqua? Si tantum aliqua, er-

go illa erant Deus: Erant enim in existendo necessaria. Quod verò non potuerint esse plura, infra probabitur. Quod autem non potuerint esse omnia necessaria in existendo ab æterno, inde probatur: Quia ab æterno erant homines, ab æterno muscæ, talesque homines, & tales muscæ, quales de facto sunt: Ergo, si præsentibus homines, & muscæ, non habent necessitatem existendi, ne habuerunt illi homines, & illæ muscæ. Si item habuerunt necessitatem existendi ab æterno ex sua Essentia; Cum Essentia sint æternæ, ubinam tandem illi homines æterni, & illæ muscæ æternæ? Hoc ipsum sic ulterius proponi potest.

VEL datur Ens necessarium in existendo, vel non? Si datur; Ergo datur Deus. Si autem non datur, ergo adhuc datur Deus. Si enim non datur Ens necessarium in existendo, ergo omne quod est, poterat non esse, ergo si illud posse non esse, vincatur ab actuali esse, quæri adhuc poterit, illud victivum, poteratne non esse? Si poterat, ergo non est victivum. Si non poterat non esse, ergo est Deus. Et certe id quod est à se, non potest esse nisi æternum, & non potest non esse exclusivum posse non esse: Si enim poterat non esse; & tamen incipere à se, quid id fiet? cum nihil causæ, causare non possit, qui fiet ut non idem producat seipsum primo? quod utrumque lumen naturæ horret.

CONFIRMATUR ad hominem. Ponatur tale argumentum Atheo. Quod necessario existit, actu necessario existit; Ergo Deus actu existit. Hoc argumentum solvet ille, quod Deus hypothetice necessario existit actu, id est, si datur, actu existit. Ex hoc concessio sic urgetur. De cuius etiam conditionato, & hypothetico conceptu legitime formando (suppono in suppositione personali) est actu existere, illud necessario actu existit; Sed de hypothetico Dei conceptu legitime formando, est actu existere, ut concessit distinguens, ergo Deus actu existit. Major, in qua est difficultas, probatur; Quia si id, de cuius hypothetico conceptu legitime formando est quod existat actu, non existeret actu; Hoc ipso non legitime formaretur ille conceptus. Immo & deberet actu existere, & non deberet, non deberet quidem; Quia non existeret, deberet autem, quia hoc debitum legitime ille conceptus hypotheticus agnoscit, de cuius legitimitate, est actualis Existencia.

DIFFICULTAS III.

Occurritur Responsionibus.

Ad duo præcipue argumenta, iis quæ formari possent responsionibus impugnandis, laborandum erit.

Respon-

Responsiones ad I. Argumen-
tum.

RESPONDEBIS 1. Quòd collectio omnium possibilem sit ab alio, non quidem reperiatur extra illam collectionem, sed ab alio contento intra illam collectionem, seu quòd nihil sit in illa, quòd ab alio non sit; licet tota collectio, non sit ab alio, extra illam collectionem.

CONTRA. Quia singula illius collectionis sunt ab alio extra se, ergo & tota collectio illa est ab alio extra se. Consequentia probatur: Quia si de singulis illius collectionis verum est dicere, Cautantur ab alio extra se, necessario etiam idem debet verificari de tota collectione; Quia in tota illa collectione, nihil aliud est, quam illa singularia; Ergo si de singularibus verificatur, sunt ab alio extra se, etiam de tota collectione verificabitur. Quòd ipsum ulterius in hoc fundatur. Quia quamvis predicata, quae desumuntur à tota collectione, quae tali, seu ratione suppositionis omnium simul, possint verificari de tota collectione, quamvis non verificentur de singulis collectionis; Et ita de singulis Apostolorum sine fallacia accidentis dici non potest, quòd sint duodecim: Nihilominus predicata, quae non desumuntur à tota collectione, quae collectio est, seu sub tali statu, si non verificentur de singulis collectionis, non possunt verificari de tota collectione, & si verificantur de singulis collectionis, & de tota collectione verificantur; Sic si singuli decem Aethiopum sunt nigri, decem Aethiopum est nigra: Ita etiam si verificatur de singulis; Est ab alio extra se, idem predicatum verificari debet, etiam de tota collectione: Quia predicatum quòd est esse ab alio extra se, non est ex statu collectionis desumibile: Quia predicatum ex statu collectionis desumibile, nec verificatur de singulis, & insuper respicit semper numerum, vel quasi numerum, etique de linea computi; Ratio autem Entis positi ab alio extra se, nec est numerus, nec de linea numeri.

Neque valet, si dicas; Quòd doceant Thomistae non existens posse causare; Sed hoc ad propositum applicari non potest, quia nunquam docuerunt Thomistae, quòd non existens, & quòd nusquam existit, possit causare, praecipue seipsum, & determinare se ad existendum.

Neque iteratò valet, si dicas, quòd Thomistae dicant, posse causas esse sibi adinvicem causae: Nam id non docuerunt, si non supponatur existere illa causa.

Nec denique dicas; In partibus proportionalibus non deveniri ad primam; Quia istae partes proportionales vel non dantur, vel dicuntur deveniri à primam indeterminatè.

Notò. Sicut si essent 100. homines, de quorum singulis verum esset dicere; Accepe-

runt librum ab alio, impossibile est, ut extra illos 100. non sit alius, à quo primum unus ex 100. accepit librum: Ita etiam impossibile est in tota collectione possibilem, accepisse omnes esse ab alio, quin sit aliquis extra illam collectionem, qui dederit esse. Mutua autem reacceptio esse, supra est impugnata.

RESPONDEBIS 2. Singula Entia, quae ab alio sunt, non habent necessitatem existendi; tota tamen collectio necessario existit; Ad eum modum, quo singuli calami non sunt necessarii ad scribendum, nihilominus tota collectio est necessaria: Nec enim extra totam illam collectionem calamorum habetur, quo aliquid scribatur.

CONTRA EST. Tum quia redivertitur argumentum supra factum, scilicet, quia quòd non convenit singulis, non potest predicari de tota collectione, excepto predicato desumibili à statu collectionis. Tum quia, quòd attinet ad instantiam, de calamis disparitas est: Quia dicta necessitas convenit ratione collectionis, quae collectio est. Quòd ipsum probatur: Quia singuli calami habent vim scribendi, & si reliqui calami non haberent illam vim, ille solus haberet, & collectio non haberet illam necessitatem: Insuper dicta propositio facit hunc sensum: Cum singuli calami habeant vim scribendi, non est ratio cur potius unus dicatur, est necessarius, quam alius: Quia vero extra illam collectionem nihil habet vim scribendi, fit, ut illa collectio sit necessaria, nihilque extra illam habeat vim scribendi. Non potest autem dici, singula Entia habere vim seu necessitatem existendi, & quòd si reliqua non existerent, illud unum haberet necessitatem existendi? consequenter nec dabitur fundamentum verificandae huius propositionis. Tota collectio possibilem est necessaria ad existendum; Et tamen ut dixi, de unoquoque calamo verum esset dicere, quòd impossibilem aliis, necessarius esset ad scribendum. Denique illa propositio collectivè sumpti calami sunt necessarii ad scribendum (si tolerari debet) non aliud importat, quam quòd aliquis calamus sit necessarius ad scribendum; Nullum autem particulare Ens ab alio est necessarium ad existendum. Deinde explicando propositionem de Existentia, deberet per descensum veniri ad aliquod certum, quòd sit necessarium ad existendum, sicut venit in explicatione huius propositionis, Aliquis homo est Petrus; sicut de singulis etiam verificatur calamis, quòd habeant vim scribendi, & nisi verificaretur de singulis, deveniretur non nisi ad unum necessarium ad scribendum. Cum ergo de quibuscunque non verificetur; Est necessarium ad existendum, debet veniri ad unum certum, & hoc erit Deus.

RESPONDEBIS 3. Quòd collectio omnium possibilem infinita sit, atque adeò in ipsa

R. P.
J. H. MŁOD
Zianowski
Tom. I. c. 2.
D. VI

ipsa primum non dari, aut tale aliquid quo prius non detur. Rursus, quod tota collectio omnium possibilium sit infinita; ab exemplis autem finitis, qualia sunt de accipientibus librum, non datur argumentatio ad infinitum.

CONTRA 1. EST. Quia licet per finitas mensuras, nec exhauriri, nec ad primum in infinito deveniri possit, nihilominus mente totum accipi, & de toto illo objecto interrogationes fieri possunt. Quæro ergo, An totum illud contineat aliquod Ens à se vel non? Alterutrum enim contradictorium debet illi competere: Si continet, habetur intentum; Si non continet, ergo omnia sunt ab alio, redibitque argumentum principale.

CONTRA 2. Quamvis non liceat argumentari à finito ad infinitum in his, in quibus unum rationem finiti, & aliud rationem infiniti quæ talis involvit; unde non valet hæc argumentatio: Singula infiniti habent terminos, quibus includantur, ergo etiam & infinitum includetur terminis. Nihilominus in aliis rationibus, quæ infinitatem quæ talem non dicunt, legitima est argumentatio, & ita bene dico, singuli ex infinito sunt albi, ergo & totum infinitum est album. Cum ergo etiam hoc prædicatum esse ab alio extra se, non involvat infinitum; utpote verificabile de singulis, hinc verificari debeat, etiam de tota collectione.

CONTRA 3. Pone per possibile, vel impossibile ab æterno extitisse hominem, & propagatos reliquos usque ad nos, pone etiam saltem per suppositionem, à Deo illum creatum, vel quocunque alio mavis modo; tunc licet per finitas mensuras non potest deveniri ad illum primum; Nihilominus vera erit hæc propositio, accipiendi mente totam collectionem, unus est à solo Deo immediate creatus &c. verificationique non oberit infinitudo. Ergo etiam infinitudo non facit, quo minus vera sit hæc propositio; Est unum à se, seu debere poni aliquod Ens, quod non sit ab alio. Neque valet si dicas, quod ly omne, & ly Totum, non possint applicari ad infinitum. Cur enim non possum dicere, quod infinitum sit id, quod est, adeoque quod totum, sit infinitum? & si possum dicere de ligno bipalmarum composito ex partibus proportionalibus infinitis, est totum, cur non etiam dici poterit & de Categorematico infinito?

Responsiones ad 2. Argumentum.

RESPONDEBIS 1. Hoc argumentum non esse Demonstrationem, duplici ex capite. Inprimis: Quia resolvitur in hoc principium, **NON IMPLICAT**, quod principium non demonstrat. Deinde, quia simili argumentandi modo posset demonstrari Trinitas, quam, quidquid

dixerit Lullus, non posse demonstrari censetur. Demonstraretur autem sic; Mysterium Trinitatis non implicat, & insuper de facto datur: Quia istud mysterium est necessarium, Deo intrinsicum; Quæ autem Deo intrinsicæ sunt, dantur. Quod si hic demonstrandi modus non tenet in Trinitate, nec alibi tenebit; Sicut si consequentia in hac materia non tenet, nec alibi tenet.

CONTRA EST. Tum quia dispar est ratio de Trinitate: quia ad illam probandam non assumitur medium, vel perfectio inclusa in Trinitate quæ Trinitas est, sed quæ Deus est; Jam autem in Ente perfectissimo, includitur tanquam proprietas, & una ex perfectionibus, Existentia: Tum quia, si quis prober hoc non esse decem, quia illi desunt tria, demonstraret; Ergo & qui Existentiam infert per Ens perfectissimum, demonstrat: Quia Existentia, est etiam unum de Perfectionibus: Tum quia etiam alia Demonstrationes resolvuntur in non implicat, quia tamen immediatos terminos positivos habent, demonstrant, ergo idem dicendum in præsentia. Præcipue autem: Quia hæc Demonstratio hoc intendit; Non implicat contradictionem, Ens non sub conditione, sed absolute perfectissimum; Absolute autem perfectissimum, non sub conditione, sed absolute existere debet. Per quod restaurari possent Demonstrationes aliquæ ex Perez.

RESPONDEBIS 2. Hoc argumentum multum probare: Probaret enim etiam creaturam perfectissimam de facto existere: Dicam enim perfectissima creatura non implicat: esset enim perfectissima, & non esset, esset ut supponitur; Non esset autem: Quia maxima est imperfectio implicare.

CONTRA EST. Tum quia ipsa implicancia Creaturæ perfectissimæ præsumitur ostendi posse; Hinc cum dictum argumentum prober illam posse existere, & aliud prober, non posse existere, sequitur contradictio. Non potest autem ostendi implicancia Dei. Tum quia apte illam argumentationem poni inprimis debet, creatura perfectissima non implicat, eritque hæc quasi major; Subnectetur illi minor: Hoc Ens A, est perfectissimum; Ergo: in quo argumento & major & minor esset falsa: simile autem quid non potest ostendi in dicto argumento pro Dei Existentia.

Multa alia possent pro Dei Existentia adferri, quale est illud. Quod implicat implicare, non implicat; Deus est talis: hoc enim nomine hoc intelligimus. Ergo. Rursus, quod implicat implicare ne existat, existit; Dei autem nomine tale Ens venit, ergo existit. Sed his difficilius omis, sufficit assumere terminum Naturæ naturantis, & Conditoris mirandorum mundi, tanto ordine, quod persuadet, etiam rudibus Deum.

QUÆ.

QUÆSTIO III.

De DEI Unitate.

SUPPONIMUS, posse demonstrari Dei Unitatem, sed multæ Demonstrationes non con-
vincunt plenè: Nam quod dicit Mart. d. 6.
n. 41. nullam necessitatem, & nullam probabili-
tatem esse multiplicandi Deos. Id non con-
vincit: Quia ly nulla est necessitas, non est ter-
minus demonstrativus, dicique posset, esse
necessitatem ex ratione digni: Quia scilicet
sine necessitate non est nobilissimis Entibus de-
neganda Existentia, Entique summè colendo
non esse faciendam injuriam, deiciendo plura-
litatem Deitatis à statu Existentiæ; cum non
implicet.

URGERI solet pro Unitate Dei hoc.
Quia illi Dii, vel forent numero, vel specie di-
stincti: Si numero, non esset ratio, cur non es-
sent plures, & plures, adeoque infiniti. Si au-
tem specie: Ergo non essent æquales, nec unus
contineberet perfectionem alius.

Sed neque hoc argumentum convincit:
Quia posset dici, illos Deos fore specie distin-
ctos, nec inde sequetur fore inæquales: Quia
non est de ratione speciei ut sit, dicere inæqua-
litatem: Immo specie distinguuntur in Divinis
Relationes, & tamen sunt æqualis imperfectio-
nis: Ex alia parte potest salvari æqualitas in illis
Deitatibus accepto exemplo ex mysterio Tri-
nitatis: Quia v. g. tres personæ non sunt plus di-
gnae, quam una; & tres intensivè non sunt di-
giores, quam unus, ex eo; Quia tres personæ
habent sibi identificatam eandem Deitatem,
que est radix totius dignificationis; Ita etiam
illæ Deitates essent æquales: Quia continerent
Deitatem, licet modo continendi specie di-
stincto. Fortè adhuc expeditius dicerent
Polytheistæ, illos Deos solo numero distin-
guendos, multiplicationemque illorum oriri,
ex duplici immanenti operatione, nempe di-
visione & spiratione; Ita ut villarum, & perso-
narum, & naturarum producantur; Et sicut non sequi-
tur multiplicatio personarum in infinitum, ita
nec sequetur multiplicatio naturarum in infinitum.
Quid si adhuc dicerent, esse illos Deos
tres talis naturæ, ut nullus illorum intelligere
posset, quin reliqui intelligant, nihil vellet,
quin alii velint, esseque excepto numero, ean-
dem illorum cogitationem, potentiam, voli-
tationem.

URGENT alii Argumentum S. Thomæ;
Quamvis illud, unde Sortes est homo, multis
communicari possit, nihilominus id unde est hic
homo, non potest communicari, nisi uni tan-
tum; & si per id esset homo, per quod esset hic
homo, fieri non possunt esse plures Sortes;
ita non possunt esse plures homines; Ergo ne-
que ratio Deitatis potest communicari plu-

ribus. Conf. probatur. Ideò ratio hujus non
potest communicari alteri homini: Quia ratio
hujus hominis est id, unde aliquid singulare, est
hoc aliquid; Sed ratio etiam Deitatis est id, un-
de Deus est singularis: Quia Deus ipse est sua
natura, & hæcceitas, ergo secundum idem est
Deus, & hic Deus.

RESPONDETUR. Mentem S. Doctoris
non satis patere: Dicent enim Pluritheistæ,
quod sicut datur ratio communis hominis, & ra-
tio hujus Sortis pluribus non communicabilis;
sic etiam dari rationem communem Deitatis, &
rationem singularem, secundum quam hic Deus
non potest dividi in alios Deos. Quod si assu-
matur ipsam rationem Deitatis secundum se
spectatam esse immultiplicabilem, sicut ratio
Sortis est immultiplicabilis: Hoc ipsum est,
quod probandum esset. Dicent ulterius, ve-
rum esse in sensu reali per idem Deum esse, &
hunc esse, sed negabunt tam essenziale esse Deo,
ut sit, quam ut unus sit.

Demonstratio petibilis ex hoc, quod
Deus sit summum bonum, indiget novo labore:
dicerent enim oppositi, dari summum bonum
triplex, summitatemque salvarent non per nega-
tionem paris, sed per negationem superioris;
Ordinarieque hæc Demonstratio probat, ne qui-
dem dari tres personas Divinas. Nihilominus

PROBATUR sic intentum. Si plures fo-
rent Dii, & forent plures, & non forent plures,
forent quidem ut supponitur, non forent au-
tem, quia non essent plures Omnipotentes; Et
tamen Deus debet esse omnipotens. Sequen-
tia probatur, quia vel posset producere unus illo-
rum aliquid, quamvis nollet alius eandem rem
producere, vel non posset? Si posset, ille alter no-
lens produci illud, esset victus & minor: Si au-
tem non posset producere, nec omnipotens es-
set, nec liber.

RESPONDEBIS 1. Quod illi Dii con-
sentirent inter se.

CONTRA. Quæro, An unus ex illis po-
test non consentire alteri, vel non? Si non po-
test non consentire, liber non est, adeoque nec
Deus est: Si autem unus potest non consentire
alteri, redit argumentum, pro quonam staret vi-
ctoria?

RESPONDEBIS 2. Quod illi Dii pote-
runt quidem non consentire; de facto tamen
consentirent, non ex coactione; Sed quia unus
judicaret rationabiliter alium velle, mereri que
suum consensum; Pertinet autem ad dignitatem
Deitatis, velle semper quod rationabile est.

CONTRA 1. accipio, solum illud potest
non consentire, & resumo argumentum a quo-
nam staret victoria, in illo solo statu, in quo sup-
ponitur posse non consentire? 2. Quia quid-
quid est extra Deum, non necessario vult Deus;
Ergo potest illud velle & non velle rationabi-
liter, adeoque dicerent sibi adinvicem, Tute
C 3 mihi

R. P.
J. H. MŁOD
ZIANOWSKI
Tom. I. et 2.
D. VI

mili accommoda; & uterque nihil ageret.
3. Quia perfectior ille esset Deus, qui posset facere quod veller, & non dependere ab ullius consensu parisi: quia magis esset absolutus & independens.

RESPONDEBIS 3. Illos tres Deos Patrem, Filium, & Spiritum Sanctum, naturis & personis distinctos, fore talis naturæ: Ut non possit intelligere, velle, facere aliquid unus; Quin intelligant, velint, faciant alii, ex sympathia, ut ita dicam, essentiali. Hinc non esset liberum uni velle aliquid, quin velit alter; Sed tantum liberum esse in nolendo, vel volendo objecta libera; Ita ut quod in præfenti facit identitas naturæ, hoc in illo casu faceret, ut nominavi sympathia essentialis. Addi posset; Cum omnes actiones internæ essent ab æterno in illis, & solo numero distinctæ, non potest unus alteri occultare secretum aliquid, eo quod, ut repetitum est, solo numero omnia in illis distinguantur; Et sicut cogitans occultare alteri suum secretum, non potest occultare sibi; Ita nec potest occultare alteri, quia & de illa occultatione, & de illo Objecto alia numero cogitatione cogitat.

CONTRA EST. Quia illi dii noscerent se distinctis numericè notitiis. Quarto: Noscerentne se posse oppositum velle, vel non? Si noscerent, redibit argumentum factum, pro quo staret victoria? Si non noscerent, ergo noscerent non esse liberos in ordine ad sibi contraveniendum; Ergo non noscerent se Deos esse: Quia non noscerent se Ens perfectissimum, maxime absolutum, sine pari; magis enim Ens est perfectum quod nullum habet parem: Nam summitas illius deiciet, & negationem superioris, & negationem parisi: nec illi tres dii essent optimum possibile: Imaginare enim esse deos, unum qui possit velle; Ita ut nullus sit illi comparandus in velle, alium qui habeat parem in volendo, nonne ille prior perfectior erit?

NE QUE VALET, si dicas: Non officere v. g. libertati Spiritus Sancti, quod non possit distinctum quid velle à Patre, non inquam valet: quia cum habeat eandem numero voluntatem, idem etiam velle numero habere debet, quod in præfenti non datur.

DISPU.